

BULETIN EUGENIC ȘI BIOPOLITIC

VOL. XIV.

1943

Nr. 9-10

C O N T I N U T

	Pag
I. MOLDOVAN: Ocrotire — Asistență socială	269
I. FAȚĂOARU: Valoarea biorasială a națiunilor europene și a provinciilor românești	278
P. RAMNEANȚU: Despre diatezele constituționale și frecvența lor la noi	311
S. P. CUPCEA: Ereditatea și mediul în determinarea caracterelor somatice și mintale	324
CRONICĂ: Etiică. Demografie. Antropologie. Eugenie. Sănătate publica	349

EDITAT DE SECȚIA BIOPOLITICĂ A „ASTREI”
ȘI DE
INSTITUTUL DE IGIENĂ ȘI BIOPOLITICĂ, SIBIU

Ocotire – Asistență socială

de
I. MOLDOVAN

Domeniul ocotirii și al asistenței sociale fiind prea vast pentru a putea fi cuprins și discutat într'un scurt articol și știind, că serviciul nostru sanitar este de prezent interesat mai mult în anumite probleme de actualitate, mă voi limita în cele ce urmează la aceste câteva probleme.

Înainte de toate țin să precizez, că înțeleg sub ocotire acțiunea preventivă, de călăuzire, educație și protecție, adresată familiei sănătoase și mai ales copilului normal în scopul de a le ușura sau asigura evoluția lor firească. Asistența socială pe de altă parte este acțiunea reparatorie, de terapeutică socială, adresată unor familii sau indivizi, ajunși în dependență, cu scopul refacerii echilibrului lor economic, al readjustării lor spre o nouă existență prin forțe proprii.

Dacă deci ocotirea, cuprinde în preocuparea ei permanentă familia ca atare și mai ales copilul, și își îndreaptă grija spre viitorul lor numeric și calitativ, dacă ocotirea are mai mult un caracter biologic și conștiința și răspunderea etnică o dirijează, asistența socială se ocupă incidental de familii dezechilibrate, bolnave din punct de vedere social, ea are mai mult un caracter economic, umanitar, fără a se mai ocupa de viitorul etnic, și sentimentul milei și al răspunderii sociale este acela, care o pune în mișcare. Asistența socială poartă pecetea bolii, suferinței, a dezechilibrului social, cari o determină și are mai mult un caracter local, câtă vreme ocotirea poartă pecetea grijei pentru vigoarea trupească, sufletească și mintală a neamului în devenire și are deci un caracter național. Chezașia aces-

tei vigori fiind mai ales țăranimea, ocrotirea la noi trebuie să acționeze în mod precumpănitor la țară și trebuie să-și acomodeze acestui scop principal mijloacele de acțiune și pregătirea personalului, câtă vreme asistența socială are un caracter mai mult urban, dezechilibrul social cu perspectiva cercului vițios al pauperismului fiind mult mai frecvent și mai grav la orașe, unde greutatea luptei pentru existență sporesc cu proporțiile aglomerării.

Prototipul ocrotirii este activitatea desfășurată de mamă întru călăuzirea, educația și protecția copilului cu scopul de a-i asigura dezvoltarea normală, de a-l feri de rău, de a-i imprima în suflet și minte percepțiile moralei și ale sănătății, de a-l înarma cu cât mai multe cunoștințe și forțe pentru a-și putea face singur drumul în viitor. Nota dominantă a acestei activități este dragostea adâncă, pătrunderea în sufletul copilului și înțelegerea lipsurilor și cerințelor lui, grija pentru viitor și pentru asigurarea unei evoluții normale atât din punct de vedere trupesc cât și mental și sufletec. De sigur mama își îngrijește copilul și în caz de boală, îl ajută în caz de dificultăți sociale, dar toată acea activitate este ocrotire. Mama își ocrotește copilul și nu și-l asistă. Așa și cu celelalte ramuri ale ocrotirii.

Deosebirile între ocrotire și asistența socială sunt deci principiale și pot merge până la antagonism, atunci, când asistența socială, fără a ține seamă de cerințele viitorului etnic, se trudește d. e. de a „readjusta” cu o disproporționată cheltuială de energii și bani familii disgenice cu tare ereditare, pe cari nici o ameliorare a mediului nu le va putea elimina, diminuând interesul, grija și mijloacele, necesare propășirii familiilor valide.

Cu toate aceste deosebiri fundamentale există totuși și atingeri și chiar suprapuneri între asistența socială și ocrotire. Ambele au ca obiect principal de acțiune familia și în practică se pot întâlni probleme sau situațiuni cari aparțin atât asistenței sociale cât și ocrotirii, d. e. familii normale în fondul lor biologic, dezechilibrate în evoluție fără vreo vină din partea lor, prin forța majoră a unor evenimente, pe cari nu puteau să le oprească sau să le stăpânească, cum ar fi majoritatea covârșitoare a familiilor eroilor căzuți sau invalizi, familii a căror echilibru nu are numai un rost social, a căror menținere și propășire este chiar o datorie și necesitate etnică.

Chiar și mijloace de acțiune și instituții pot să fie comune. Ajutorul material poate să servească într'un caz reechilibrarea economică a unei familii dependente și în altul evoluția normală firească a unei familii sau unui copil. Trusoul dat fiecărui nou născut, laptele eliberat de bucătăria de lapte au un rol mai mult educativ și preventiv. Se dau unor familii normale așa cum și căminul de zi creat pentru a adăposti vremelnice și pentru a supraveghea și ocupa copiii în timpul muncii părinților, este înainte de toate o instituție de ocrotire, instituție care atunci, când se ocupă cu copiii dependenți sau din familii dependente îndeplinește și un rol de asistență. În orice caz nu orice ajutor dat înseamnă asistență socială. Esențiale sunt cauzele care determină acțiunea și scopul urmărit și e bine ca aceste să fie totdeauna bine precizate și să se evite cât se poate de mult confuziunea între asistență socială și ocrotire.

Acțiunea de bază, permanentă și de o covârșitoare însemnatate națională este ocrotirea, iar asistența socială cu intervențiile ei reparatorii și incidentale în cazuri de patologie socială este o acțiune complementară, secundară, care se grețează asupra bazei de ocrotire și în acest sens poate fi considerată ca o ramură a acesteia.

Realizarea asistenței sociale cade — în afară de problema rămașilor din război — în sarcina administrațiilor locale și a organelor inițiativei particulare. Ocrotirea este înainte de toate un atribut al statului, al neamului organizat în stat și se realizează prin colaborarea tuturor factorilor cari au îndatorirea de a contribui la călăuzirea, educația și protecția familiei, la asigurarea unei evoluții normale a vieții românești. Biserica, școala, economia națională și administrația au un rol însemnat în această direcție. Dar ocrotirea este înainte de toate o parte integrantă a sănătății publice, strâns legată de organizațiunea sanitară, fără de a cărei instituții și personal nu ar putea fi dusă la îndeplinire.

Chivernisirea capitalului uman este și va trebui să rămână atributul principal al unui resort în care este concentrată competența medicală, în care medicul este stăpân și în care sora de ocrotire își dă contribuția sa esențială, atât în direcția combaterii și prevenirii mortalității cât și în călăuzirea, educația și protecția familiei sănătoase. Este adevărat că învățământul me-

dical de azi nu înarmează pe medic cu suficiente cunoștințe pentru a putea activa cu succes și în domeniul ocrotirii și organizațiunea noastră sanitară are încă un rol dacă nu exclusiv, dar precumpănitor curativ. Medicul nostru de mâine va trebui să dispună de o competență mai mare în domeniile etno-biologiei, eredo-patologiei, eugeniei, demografiei, al politicii demografice și al biopoliticii și organizațiunea sanitară va trebui să-și completeze și să-și consolideze instituțiile și serviciile menite să activeze în domeniul ocrotirii. Ca centre de atare acțiune noi avem la îndemână instituțiile românești a oficiului de ocrotire la orașe și a casei de ocrotire la sate, instituții spre care trebuie să se polarizeze toate inițiativele și acțiunile în domeniul ocrotirii și cel al asistenței sociale descentralizate. Și e bine să subliniem aici că acele instituții, deci și oficiul de ocrotire, nu pot să fie scoase din angrenajul organizațiunii sanitare, decât cu riscul descompletării acesteia. Căci ele îndeplinesc, ca și sora de ocrotire, pe lângă îndatoririle din acest domeniu și atribuțiuni de ordin igienic, preventiv, de o covârșitoare însemnătate pentru păstrarea sănătății publice. Chiar și serviciile de asistență socială cari în multe țări funcționează în afara organizațiunii sanitare, e bine să rămână la noi într'o legătură organică sau cel puțin de permanentă și strânsă colaborare cu organizațiunea sănătății publice. De multe ori cauzele inițiale ale dependenței sociale sunt boli sau defecte organice sau psihice, a căror recunoaștere și cu atât mai mult a căror combatere cere cunoștințe de ordin medical și o strânsă colaborare cu organele sau instituțiile organizațiunii sanitare.

Nu tot ce-i verificat ca bun în străinătate se potrivește și pentru noi. Ar fi o greșală de a introduce la noi instituții din străinătate oricât de minunate ar fi ele acolo, fără a le adapta înaintea realităților noastre, așa cum ar fi o eroare profundă de a renunța la instituții românești născute din chemarea realității noastre, de dragul unor instituții străine mai pretentioase și mai diferențiate. O atare instituție românească, născută la noi, și din nevoile specifice nouă, este aceea a surorilor de ocrotire. Ea a luat ființă imediat după Unire în Ardealul desrobotit cu minunata lui țărănime, care deși lipsită de o părintească grijă din partea statului vitreg și dușman, asigurase de-a-lungul veacurilor dănuirea și propășirea tradiției și a sângelui românesc.

Spre această țărănime și spre generațiile noi de copii, spre familia țărănească înainte de toate, s'a îndreptat atunci toată dragostea și grija noastră. Să dăm țărâncei generatoare și crescătoare de viață românească o soră, care să o ajute, ca împreună să ocrotească comoara capitalului om în devenire, acesta era rostul instituției noi și acesta trebuie să fie scopul instituției surorilor de ocrotire cu atât mai mult azi și în viitor, cu cât elementele constituente ale neamului, atribute mai ales ale țărănimii noastre ca sângele, tradiția și înrădăcinarea în glia strămoșească, sunt în vădit declin.

În loc ca instituția noastră, care pe lângă însemnătatea ei hotăritoare în domeniul ocrotirii mai are un rol egal de important în acțiunea preventivă a serviciului sanitar, în combaterea mortalității, în loc ca să fie repede întărită și generalizată, pentruca în scurtă vreme să se ajungă la cel puțin o soră de fiecare circumscripție și apoi o soră de fiecare comună, instituția a fost mereu combătută, odată desființată pe doi ani, neglijată de conducere așa încât azi avem abia vre-o șasesute surori în funcțiune dintre cari $\frac{1}{3}$ la orașe. Instituția noastră însă nu a rămas discutată și neînțeleasă numai de o parte a organelor sanitare, chiar și elementele conducătoare ale profesiei încă nu sunt de acord asupra rostului și organizării instituției. Specializate în străinătate, mai ales în Statele Unite, unele din acele elemente de conducere, vrăjite de nivelul înalt la care se situează instituția de acolo, nu au altă dorință decât de a copia ceea ce s'a realizat în străinătate și de a transforma instituția de trudă și apostolat, care trebuie să fie și să rămână la noi sora de ocrotire, într'o instituție de lux cu bacalaureat la bază, cu riscul chiar, ca institutul lor să rămână gol și satele noastre fără surori, mortalitatea noastră infantilă la același nivel rușinos și familia noastră țărănească fără îndrumătorul atât de necesar pentru viitorul ei. S'a făcut chiar propunerea, să se creieze două categorii de surori de ocrotire, una care să formeze cadrele sau să fie așezate exclusiv la orașe, și alta exclusiv pentru sate, pentru care s'ar admite și o școlaritate de bază de patru clase de liceu. Institutul din București ar urma să fie transformat într'o academie sau facultate, celelalte putând să rămână școli sau institute simple de surori de ocrotire.

Cine pledează și insistă pentru atari propuneri și nu se lasă convins de nepotrivirea lor pentru noi, nu cunoaște nevoile și posibilitățile noastre românești, nu are sensibilitatea etnică, care să-l facă să simtă dureros și să se reacționeze hotărât față de rușinea mortalității noastre unice între țările civilizate și față de primejdia declinului etnic, al desagregării familiei românești, cari se vădesc tot mai amenințătoare.

Nouă ne trebuiesc în scurtă vreme mii de surori de ocrotire. Ne trebuiesc în primul rând pentru satele noastre. Fără concursul lor opera de ocrotire și de prevenire nu poate fi realizat. Cu cât mai mult va întârzia funcționarea numărului suficient de surori de ocrotire cu atât mai multe vieți românești se jertfesc zadarnic. Bacalaureatul este o piedecă pentru afluența necesară instituției. Școlaritatea de 4 clase de liceu și 3 ani curs de specializare este — după toată experiența noastră de aproape 25 de ani — absolut suficientă pentru a înarma surorile cu toate cunoștințele necesare intrării în profesiune. Dacă așa este — și acest lucru nu poate fi contestat — dacă nu bacalaureatul, ci școlaritatea de bază de 4 clase de liceu este singura soluție posibilă și necesară pentru noi, cade și motivul invocat, că numai cu bacalaureatul la bază se poate asigura salarizarea corespunzătoare profesiunii. Nu pot crede, că organele de conducere, orientate asupra însemnătății covârșitoare a acestei cariere de jertfă și apostolat vor putea refuza aprobarea unei salarizări, care să recompenseze în mod echitabil serviciile surorilor de ocrotire. Căci pe lângă activitatea între anumite ore de serviciu, pe lângă riscurile mari inerente profesiunii și cheltuiala cu totul deosebită de energii, salariul va trebui să răsplătească aici și acea contribuție educativă, îndrumătoare, sufletească, pentru care nu există ore de birou, care nu se poate cântări după principii biurocratice și de care totuși depinde în mod esențial rezultatul activității surorilor. Contribuție pentru care este de însemnătate nu atât școlaritatea surorilor de ocrotire, ci în mod egal vocațiunea ei spre această carieră atât de frumoasă și atât de ostenitoare.

Și este firesc, ca din cele mai vrednice surori de ocrotire, care lucrează la sate să se recruteze surorile dela orașe și cadrele necesare profesiunii, putându-se condiționa avansarea în posturi superioare de absolvirea unor cursuri în plus sau de

trecerea unor concursuri, în cazul când aceasta ar fi neapărat necesar. Ar fi o greșală profundă și o nedreptate de a categorisi surorile dela țară ca inferioare și de a le închide calea spre orașe sau spre avansare, cu toate că ele sunt acelea, cari poartă greul profesiunii și cari aduc instituției și prestigiul ei și rezultatele trudei lor.

Avem în scurtă vreme nevoie de mai multe mii de surori de ocrotire; cele existente vor trebui mai bine repartizate, cât mai puțin la orașe, cât mai multe la sate și nici una în funcțiuni cari pot fi îndeplinite și de alte persoane. Nici una deci în cămine de zi, cantine, spitale, căci puținele surori de ocrotire de care dispunem azi, nu ar fi permis să fie detruse dela menirea lor. Randamentul Institutelor actuale și mai ales al celui din București ar trebui sporit, noi Institute de surori de ocrotire create și pentru a grăbi îndeplinirea cel puțin în parte, dar pe o scară mai largă, a serviciului cerut, va fi bine, să se încadreze în organizațiunea sanitară și de ocrotire o parte importantă a învățătoarelor, cari au absolvit cursurile de gospodărie și igienă și să li se completeze cunoștințele prin serii de cursuri, ținute în timp util și după un program prudent alcătuit. Chiar dacă activitatea acestora s'ar limita la ocrotirea familiei țărănești și la combaterea mortalității infantile, folosul pe care l'ar aduce organizațiunei noastre, ar fi considerabil. Altfel vor trece decenii, până organizația sanitară și de ocrotire — cu Institutele actuale de surori — ar putea dispune de numărul suficient al acestor auxiliare atât de prețioase pentru sănătatea publică.

Pentru fermarea elementelor de supraveghere și conducere, selecționate dintre surorile în funcțiune, ar fi suficient să se rezerve un număr de locuri (10—20) într'un Institut de surori de ocrotire, indicat pentru acest scop prin felul superior cum își îndeplinește îndatoririle și cum știe să-și adapteze educația și instrucția surorilor realităților noastre românești.

Pentru asistentele sociale e justificat bacalaureatul ca școlaritate de bază. Numărul lor este și va trebui să rămână relativ mic, problemele cu cari se ocupă în practică sunt mai complexe.

Și acum câteva cuvinte privitor la contribuția pe care o poate da Consiliul de Patronaj în domeniul ocrotirii. Așa cum funcționează azi Consiliul de Patronaj este o instituție de stat, care lucrează în mod precumpănitor cu autoritatea guvernului

și prin organele administrației locale. Problemele cu care se ocupă sunt mai ales din domeniul asistenței sociale, impuse de consecințele războiului. Odată războiul trecut, ele vor reveni la proporțiile caracteristice timpului de pace, vor deveni probleme mai mult de interes local, a căror rezolvare va cădea în sarcina autorităților și organizațiilor locale. Consiliul de Patronaj nu va putea atunci să se limiteze la o activitate în domeniul asistenței și nu va fi bine să-și păstreze caracterul de quasi-instituție de stat. Va fi atunci mai mult, ca ori când, nevoie de o instituție în care să-și integreze eforturile toate inițiativa-vele particulare din domeniul ocrotirii, al asistenței, al bine-facerii, o instituție care alături de organizația oficială precis reglementată cu caracter mai mult bărbătesc, cu o muncă mai mult rațională cheltuită pentru nevoile prezentului, să cuprindă mai ales energiile feminine dornice de a se cheltui pentru binele obștesc, să fie ceea ce mama este în familie, ocrotitoarea generațiilor noi, păstrătoarea tradiției cu toate rosturile ei îndrumătoare de neam, organizație menită să consolideze familia românească, printr'o activitate în care sufletul își dă contribuția dominantă. De sigur această organizație se va putea interesa și de probleme de asistență medicală și de asistență socială, rostul ei de căpetenie însă va trebui să fie ocrotirea familiei românești. Consiliului de Patronaj ar putea să-i revină atribuția de a „patrona” de fapt acea organizațiune, de a stimula în-jgheburile grupărilor locale, din inițiativă particulară, de a ușura sistematizarea activității lor în variatele domenii, de a le suplini până la intrarea lor în funcțiune, de a asigura concursul pe care autoritățile și instituțiile publice sunt datorare a-l da, de a ușura crearea suprastructurii, tot particulare, necesare pe județe și regiuni, el însuși fiind o emanație a acestor organizațiuni, și de a veghea în strânsă colaborare cu orgnele de conducere ale statului la perfecta diferențiere și integrare a activității din inițiativă particulară spre acelaș scop suprem în serviciul căreia sunt puse toate eforturile și serviciile în cadrele statului.

Această organizațiune, deci și Consiliul de Patronaj, nu va putea avea rostul de a dubla, înlocui sau concura activitatea serviciilor sau instituțiilor sanitare și de ocrotire. Ocrotirea trebuie să rămână strâns și organic legată de activitatea preventivă a organizațiunii sanitare. Protecția mamei și a copilului, com-

baterea mortalității infantile d. e., sunt atribute esențiale ale acestei organizațiuni, iar surorile de ocrotire auxiliarele indispensabile, hotărîtoare chiar în domeniul activității preventive. Problemele de ocrotire și de prevenire sunt părți integrante ale sănătății publice, de cari ele nu pot fi despărțite pentru a fi puse sub altă conducere sau altă concepție de realizare decât cu riscul suferinței sănătății publice. Osatura organizației va trebui deci să rămână a autorității de stat și publice, inițiativa particulară cu Consiliul de Patronaj în frunte urmând a o întregi cu instituții, servicii, și activități pe cari spiritul rutinar, funcționăresc și conservator al organelor publice nu le pot pune în aplicare sau întârzie să o facă.

O perfectă și armonioasă colaborare între Ministerul Sănătății și Consiliul de Patronaj este cu atât mai necesară, cu cât — după peste două decenii de luptă, cu un tradiționalism nenorocit, care poartă vina permanentizării mortalității noastre rușinoase — abia în ultimul timp organizațiunea noastră preventivă și de ocrotire începe a se consolida. Orice acțiune, intenție sau ambiție care s'ar pune de-a-curmezisul evoluției normale a activității preventive și de ocrotire trebuie cu hotărîre combătută din ambele părți. Toate energiile și mijloacele trebuie puse împreună, prudent chivernisite și perfect integrate spre acelaș scop, căci numai în acest fel vom putea face față enormelor sarcini cari ne așteaptă. Nu este aici vorbă numai de combaterea mortalității noastre enorme, de consolidarea familiei românești, de ocrotirea țăranimei noastre și de organizarea propășirii calitative și numerice a generațiilor viitoare, dar nouă ne lipsesc încă în mare parte bazele acelor activități, cunoașterea precisă a realității noastre românești. Nu știm încă aproape nimic despre biologia familiei românești, despre geneza, structura și evoluția biologică a neamului nostru (etnobiologia); nu cunoaștem încă altărațiunile corpului nostru etnic (etnopatologia) datorite influențelor nocive ale mediului fizic și social, nu cunoaștem încă sufletul românesc (etnopsihologia), comoara potențialităților firești, hotărîtoare pentru croirea destinului nostru, ne lipsesc cercetări proprii privind ocrotirea familiei românești, a țăranimei noastre, deci a eugeniei și politicei demografice românești, ca să înșir numai câteva din problemele de temelie ale evoluției noastre etnice, probleme al căror studiu și învățământ

de sigur nu vor putea fi asigurate printr'un așezământ rezultat din transformarea în Facultate a unui Institut de surori de ocrotire. Va fi necesar, și neamul nostru merită acest efort, să se creeze așezăminte de cercetare și învățământ, a căror seriozitate să fie la nivelul însemnătății problemelor tratate și în cari să se întâlnească o competență superioară cu o nețărnamură dragoste pentru neamul nostru care cu atâta răbdare a suportat și atât de scump a plătit încercările, de a-l judeca și fericii după chipuri și asemănări străine.

INSTITUTUL CENTRAL DE STATISTICĂ

Director General: *Dr. Sabin Manuila.*

Valoarea biorasială a națiunilor europene și a provinciilor românești

— O primă încercare de ierarhizare etnică —

de
I. FĂCĂOARU

Diferențierile somatice și compoziția rasială a etniilor ariene. Ierarhizarea diferitelor neamuri în raport cu nivelul biologic ipotetic al corpului etnic. Corelația între rasă, grupă sanghină și inteligență. Variația valorii biologice a românilor pe provincii. Populația rurală. Studenții. Deosebirea structurii rasiale după mediul social. Valoarea structurii rasiale în raport cu stratificarea socială. Valoarea biorasială a sexelor. Câteva observații asupra psihologiei provinciilor românești. Rezumat.

Reiau în numărul de față, publicarea rezultatelor cercetărilor antropologice în țara noastră. Împrejurări deasupra voinței mele m'au silit să amân mereu reinodarea firului întrerupt acum trei ani.

Cea mai mare parte din cercetările noastre au fost efectuate în cadrul Institutului de Igienă și Igienă Socială, Cluj-Sibiu, între anii 1932—1940. Este cazul cu satele din județele Ciuc, 1 sat, Cluj 1 s., Caraș 2 s., Sibiu 8 s., cum și cu o parte din studenți. O altă serie de cercetări au fost efectuate în cadrul monografiilor sociale și a Institutului de Cercetări Sociale, regionala Cluj, inițiate de către Dl. Prof. *Gusti*, Năsăud 1 s. și Turda 20 s.

O parte din cercetările asupra studenților le-am efectuat în cadrul Oficiului Universitar, pe vremea rectoratului D-lui Prof. Ștefănescu-Goangă. Cercetările din Transnistria au fost inițiate și finanțate de către Dl. Prof. Alexianu, Guvernatorul Provinciei, într'un cadru larg și sub aspecte multiple. Elaborarea datelor s'a efectuat în Secția de Bioantropologie a Institutului Central de Statistică.

Diferențierile somatice și compoziția rasială a etniilor ariene. Subrasele europene se pot identifica aproape în toate țările continentului. Ceeace variază, e proporția în care fiecare componentă rasială intră în compoziția etnică a unui neam. Cauza diferențierilor somatice între diferite etnii stă în această variabilitate a proporțiilor, în cari diferitele componente rasiale intră în amestecul specific unei etnii. Cu cât acest amestec specific variază în limite mai mari, cu atât tipul fizic se va deosebi mai mult dela un popor la altul.

Stadiul cercetărilor antropologice în țările europene nu îngăduie precizarea compoziției rasiale peste tot, în condiții identice. Ne mulțumim deci cu datele existente. În fiecare țară, regiune, provincie sau sat predomină un anumit tip rasial. Rasa alpină spre exemplu, s'a păstrat mai curată în Alpii austriaci, în Alpii elvețieni și în Alsacia. Rasa dinarică s'a păstrat în forma cea mai curată în Muntenegru și în Tirol. Rasa mediterană este frecventă mai ales în sud-estul Europei, Spania, Italia sudică și Grecia. Rasa nordică este mai bine reprezentată în Scandinavia, în regiunile baltice și în Germania nordică. Rasa preasiatică — reprezentată mai ales prin evrei — este răspândită în întreaga Europă ca și rasa orientală.

Am stabilit în lucrări anterioare că nivelul biologic variază dela o rasă la alta (3, p. 34). Cum proporția acestor componente variază dela o etnie la alta, implicit rezultă variabilitatea nivelului biologic între națiuni. Etniile în cari predomină rasele supraînzestrate, au o structură socială superioară etniilor, cu predominanța raselor de înzestrare mijlocie. La rândul lor, primele două categorii au o structură de viață socială superioară categoriei, cu predominanța raselor subînzestrate.

Este foarte probabil că o rasă de o anumită valoare biologică la noi, își va păstra o valoare identică sau apropiată în oricare altă etnie. Am putea admite atunci cu multă probabilitate, că locul fiecărei rase în ierarhia rasială a fiecărui neam rămâne constant.

Menționăm compoziția rasială¹⁾ a câtorva popoare europene în %, pentru comparație:

1. Bulgari: $M_{41} D-A_{24} A_{15} PAs-Mo_{12} N_8$;
2. Casari: $A-Mo_{52} Ar_{30} M_{15} N_3$;
3. Cehi: $A_{33} D_{20} E_{20} N_7 M_1 L_1 Mo_1$;
4. Danezi: $N_{68} A_{20} E_{12}$;
5. Englezi: $N_{60} M_{30} A_{10}$;
6. Evrei (Polonezi): $A_{15} Sn_{13} M_{12} Ar_9 L_6 Mo_6 N_4 D_3 E_3$;
7. Francezi: $A_{45} N_{25} M_{15} Ex_8 D_5 L_2$;
8. Germani: $N_{50} A_{20} D_{15} E_6 O_5 M_2 L_1 Mo_3$;
9. Italiani: $A_{35} D_{30} N_{20} M_{15}$;
10. Jugoslavi: $D_{22} A-Ar_{18} S_{16} Ce_{12} X_9 No_7 E_6 M_5 N_3$;
11. Macedoneni: $M_{37} Ar-D_{31} PAs-Mo_{15} N_9 A_8$;
12. Muntenegreni: $D-Ar_{65} A_{14} M_{10} E_6 N_5$;
13. Polonezi: $N_{32} E_{27} Sn_{21} A_{15} L_2 Mo_2 M_1$;
14. Români²⁾: $A_{29} M_{19} N_{14} E_{12} D_{11} X_{10} O_3 Da_2$;
15. Sârbi: $D-Ar_{47} M_{20} N_{15} A_{10} E_6 PAs-Mo_2$;
16. Sloveni: $D_{19} S_{16} A-Ar_{13} Ce_{13} No_{12} X_8 E_7 N_5 M_1$;
17. Suabi: $N_{50} A_{25} D_{25}$;
18. Suedezi: $N_{80} A_{20}$;

¹⁾ Prescurtarea tuturor termenilor rasiali folosiți de diverși antropologi:

A = Alpină	Da = Dalică	No = Noridă
Ar = Armenidă	E = Esteuropidă	O = Orientalidă
A-Ar = Alpină-Armenidă	Ex = Extraeurop. (Mongolidă, negroidă, etc.)	P = Preasiatică
CAs = Central-Asiatică	I = Indică	PAs = Paleoasiatică
Ce = Centralidă	L = Laponoidă	Prs = Preslavă
C-Mo = Caucaziană-Mongolidă	M = Mediterană	S = Savidă
D = Dinarică	Mo = Mongolidă	Sb = Sibiridă
	N = Nordică	Sn = Subnordică
		T = Turanică
		X = Atlantidă

²⁾ Rasele: T, Mo, L, I și P, având procentele sub 1 n'au menționate în formula românilor. Eșantionul reprezintă sinteza tuturor cercetărilor de până acum în țara noastră, minus materialul lui *Lebzelter*. Comparația cu celelalte etnii este viciată de două împrejurări: (a) metodele diagnostic-rasiale au fost diferite; (b) eșantioanele unor etnii conțin numai bărbați, pe când altele, cum sunt cercetările noastre, includ ambele sexe, așa cum e necesar. Deoarece în seria feminină, rasele supraînzestrate sunt mai puțin frecvente ca în seria masculină, eșantionul privitor la compoziția noastră rasială ne dezavantajează față de toate celelalte eșantioane, cari ar conține eventual numai bărbați.

19. Turci: A-Mo₅₈ Ar₁₆ N₁₅ M₁₁ ;
 20. Țigani¹⁾: I₈₈ O₉ A₂ D_{0,5} M_{0,5} ;
 21. Unguri: E₃₅ D₂₀ C-Mo₂₀ A₁₅ N₅ Mo₄ M₁ ;
 22. Wales: N₄₈ M₄₁ A₁₃ .

Redăm în % compoziția rasială a românilor după cele trei serii de cercetări. Cu excepția cercetărilor din Transilvania II, efectuate de *Papiltan* și *Velluda* și a celor din Moldova și Basarabia, conținând numai bărbați, efectuate de *O. Necrasov*, restul sunt efectuate de autor și conțin ambele sexe. Cu excepția studenților, a surorilor de ocrotire și a delincvenților din materialul nostru, restul materialului e alcătuit exclusiv din populația rurală²⁾.

Compoziția rasială la români în %. (Seria masculină):

Transilvania I

n = 2469 M₂₇ A₁₉ X₁₈ D₁₀ E₉ N₉ O₅ Da₂

Banat

n = 85 M₃₄ A₁₇ N₁₅ D₁₃ X₁₃ E₅ O₂ Mo₁ Cluj

Studenți

n = 796 M₃₅ X₂₃ N₁₄ D₉ A₇ O₅ E₅ Da₂

Transnistria

n = 700 M₃₉ X₁₆ E₁₁ N₁₁ A₆ Da₆ T₅ D₃ L₂ Mo₁

Transilvania II

n = 507 A₅₆ X₁₁ E₁₀ D₈ Da₇ M₄ N₄

Moldova

n = 2500 A₂₇ N₂₅ D₂₄ M₁₃ E₁₁

Basarabia

n = 1500 N₂₉ A₂₃ E₂₂ M₁₄ D₁₂

Compoziția rasială la români în %. (Seria feminină):

Transilvania I

n = 2170 A₃₉ M₂₀ E₁₃ X₁₃ O₅ N₄ Da₃ D₂ Mo₁

¹⁾ Țiganii fac parte din materialul propriu și sunt toți sedentari, din sate și colonii transilvănene. Deși numărul lor e foarte mic (Nr=194 cu 97 b. și 97 f.) și provin din 4 localități, proporția rasei I variază în limite foarte strânse: 85—95%. Dacă am fi adăogat nomazii, proporția rasei I ar fi crescut și mai mult.

²⁾ Rasele cu % sub 1, n'au fost menționate.

Banat

$$n = 64 \quad M_{38} A_{33} N_8 E_6 O_6 X_6 D_3$$

Studente

$$n = 106 \quad M_{33} X_{26} A_{17} N_9 Da_8 E_6 D_1$$

Surori¹⁾

$$n = 131 \quad M_{40} A_{27} X_{13} N_8 E_5 Da_3 O_2 D_1 Mo_1$$

Transnistria

$$n = 450 \quad M_{24} E_{22} A_{20} X_{15} N_8 Da_4 T_2 Mo_2 L_1 O_1 D_1$$

Transilvania II

$$n = 357 \quad A_{81} E_{10} M_6 D_1 Da_1 N_1$$

Compoziția rasială la români în %. (Ambele sexe împreună):

Transilvania I

$$n = 4639 \quad A_{29} M_{24} X_{16} E_{10} N_7 D_6 O_5 Da_3$$

Banat

$$n = 149 \quad M_{36} A_{23} N_{12} X_{10} D_9 E_5 O_4 Mo_1$$

Studenți

$$n = 902 \quad M_{35} X_{24} N_{13} A_8 D_8 E_5 O_5 Da_2$$

Surori

$$n = 131 \quad M_{40} A_{27} X_{13} N_8 E_5 Da_3 O_2 D_1 Mo_1$$

Transnistria

$$n = 1150 \quad M_{33} X_{16} E_{16} A_{11} N_{10} Da_5 T_4 D_2 L_1 Mo_1 O_1$$

Transilvania II

$$n = 864 \quad A_{68} E_{10} X_7 D_5 M_5 Da_4 N_3$$

Moldova

$$n = 2500 \quad A_{27} N_{25} D_{24} M_{13} E_{11}$$

Basarabia

$$n = 1500 \quad N_{29} A_{23} E_{22} M_{14} D_{12}$$

Ierarhizarea diferitelor neamuri în raport cu nivelul biologic ipotetic al corpului etnic. În ipoteza plauzibilă că valoarea biologică²⁾ a raselor este aceeași pentru etniile europene ca și pentru corpul nostru etnic, efectuăm ierarhizarea diferitelor neamuri din acest punct de vedere. Într-o lucrare anterioară

1) Dela Institutul Surorilor de Ocrotire din Cluj.

2) Prin valoarea biologică înțelegem valoarea integrală, fizică și psihică, genotipică și fenotipică a unui individ sau popor, a unei rase sau etnii.

am demonstrat temeiul pentru următoarea ierarhizare a raselor dela noi: adăogăm în paranteză rasele inexistente în materialul nostru, dar pe cari suntem nevoiți să le asimilăm cu categoriile calitative stabilite experimental de noi.

Rasele suprainzestrate notate cu + sunt: X, N, Da (No).

Rasele de înzestrare medie notate cu ± sunt: O, M, D, P (Ar, L, S, Sn, Ce).

Rasele de înzestrare submedie notate cu — sunt: E, A, Mo (A-Ar, CAs, C-Mo, Ex, I, PAs, Prs, Sb, T).

În ordinea descrescătoare a proporției în procente a raselor suprainzestrate din coloana A, avem următoarea ierarhizare a celor 18 neamuri:

Neamul	A			Neamul	B
	+	±	—		
1. Suedezi	80	—	20	1. Englezi	10
2. Danezi	68	—	32	(Wales)	13
3. Englezi	60	30	10	2. Muntenegreni	20
(Wales)	46	41	13	3. Suedezi	20
4. Germani	50	23	27	4. Macedoneni	23
(Suabi)	50	25	25	5. Jugoslavi	24
5. Polonezi	32	24	44	(Sârbi)	18
6. Români	26	33	41	(Sloveni)	20
7. Francezi	25	20	55	6. Evrei polonezi	24
8. Italieni	20	45	35	7. Bulgari	27
9. Jugoslavi	19	55	24	8. Germani	27
(Sârbi)	15	67	18	(Suabi)	25
(Sloveni)	25	49	20	9. Danezi	32
10. Turci	15	27	58	10. Italieni	35
11. Macedoneni	9	68	23	11. Români	41
12. Bulgari	8	65	27	12. Polonezi	44
13. Cehi	7	22	54	13. Casari	52
14. Muntenegreni	5	75	20	14. Cehi	54
15. Unguri	5	21	74	15. Francezi	55
16. Evrei polonezi	4	43	24	16. Turci	58
17. Casari	3	45	52	17. Unguri	74
18. Țigani	0	10	90	18. Țigani	90

Suprimăm proporția raselor de înzestrare superioară și mijlocie din A și ierarhizăm neamurile considerate aci, în ordinea

crescătoare a proporției raselor subinzestrate. Locul multor neamuri se schimbă (în coloana B) față de prima ierarhizare. Dintre neamurile europene, englezii iau primul loc, iar țiganii iau tot ultimul loc. Cu privire la unguri, cari iau locul penultim, ținem să facem o precizare, spre a nu se crede că locul este arbitrar fixat de vreun antropolog pornit contra lor. Proporțiile sunt date (resp. evaluate) chiar de către antropologul și arheologul maghiar *Bartucs*. Este vorba, se înțelege, de maghiarii din Ungaria. Cei din Transilvania, atât populația rurală cât și studenții, au o situație mai favorabilă în materialul nostru propriu, probabil din cauza amestecului intens cu românii, slavii și mai cu seamă cu germanii.

Alte neamuri dela granița țării noastre, cari ne interesează, sunt huțulii, despre a căror origine nu se știe nimic precis. Compoziția rasială a acestora este: D, A, E, M, O, N, fără să putem preciza proporția fiecărei componente rasiale. Am omis pe ruși din cauze întemeiate: nu există cercetări cu privire la compoziția rasială a rușilor. Știm doar atât că ei au sânge mongol în proporție de peste 80%, evaluare efectuată chiar de către antropologii ruși. Este și explicabil, de vreme ce ei sunt un amestec etno-rasial de peste 100 de neamuri, de origine în parte ariană și în parte asiatică. Compoziția lor rasială, evaluată pe cât ne-a fost cu putință, din diverse date cu totul insuficiente, ar fi următoarea:

Prs, E, L, CAs sau PAs, T, Sb, N, A, Mo, M, D, P, O.

Cum se observă, componentele rasiale care intră în compoziția rasială a poporului rus aparțin în cea mai mare proporție categoriei de rase subinzestrate și în cel mai bun caz de înzestrare mijlocie. Singura rasă bună este N, care ocupă în evaluarea noastră locul 7, fiind situată în jumătatea ultimă a lotului de rase. În schimb, rasele de înzestrare submedie constituie cu multă probabilitate, o proporție enormă. Locul rușilor pare a fi înainte sau după unguri.

Pe de altă parte, ni se pare revelantă comparația între ierarhia etnică bazată pe nivelul biologic al componentelor rasiale și ierarhia etnică luând ca criteriu indicele biologic (proporția grupei sanghine europene A față de grupa sanghină asiatică B). Alăturăm și ierarhizarea neamurilor după i. b. din coloana E.

Să confruntăm ierarhizarea neamurilor după cele două cri-

terii, raseologic și serologic, cu o a treia ierarhizare etnică, luând ca criteriu nivelul mintal. Redăm mai jos datele ultimelor două criterii. Folosim în acest scop materialul obținut de cercetătorii americani în baza testelor mintale aplicate în timpul primului război mondial pe un număr de 1.726.966 de soldați, între aceștia fiind 41.000 ofițeri. Pe lângă soldații originari din Statele Unite, erau și descendenți ai imigranților originari din mai toate statele europene. În coloana C dăm ierarhia neamurilor cu procentele elementelor inferioare, în sens crescător. În coloana D dăm procentele elementelor superioare în sens descrescător.

	C		D		E
1. Anglia	8,7	1. Anglia	19,7	1. Suedia	4,70
2. Olanda	9,2	2. Scoția	13,0	2. Anglia	4,50
3. Nordamericani	10,0	3. Olanda	10,7	3. Belgia	4,40
4. Danemarca	13,4	4. Canada	10,5	4. Nordamericani	3,90
5. Scoția	13,6	5. Germania	8,3	5. Norvegia	3,70
6. Germania	15,0	6. Nordamericani	6,8	6. Olanda	3,50
7. Suedia	19,4	7. Danemarca	5,4	7. Danemarca	3,04
8. Canada	19,6	8. Suedia	4,3	8. Italia	3,00
9. Belgia	24,0	9. Norvegia	4,1	9. Germania	2,90
10. Norvegia	25,6	10. Irlanda	4,1	10. Austria	2,60
11. Austria	37,5	11. Turcia	3,4	11. Grecia	2,30
12. Irlanda	39,4	12. Austria	3,4	12. Scoția	1,80
13. Turcia	42,0	13. Rusia	2,7	13. Turcia	1,77
14. Grecia	43,6	14. Grecia	2,1	14. Polonia	1,50
15. Rusia	60,4	15. Italia	0,8	15. Rusia	1,40
16. Italia	63,4	16. Belgia	0,8		
17. Polonia	69,9	17. Polonia	0,5		

Desigur că ar fi fost mai concludent să avem nivelul mintal al popoarelor europene din chiar țara de origină. Dar atunci ne-am fi lovit de un alt inconvenient: materialul ar fi fost colectat după metode deosebite și rezultatele n'ar fi fost comparabile. Emigranții nu se recrutează într'o țară din elementele cele mai bune și într'o altă țară din elementele cele mai rele, ci valoarea biologică e omogenă raportată la media neamului respectiv. Emigranții de peste tot se recrutează obișnuit din elementele cele mai întreprinzătoare.

Locul unui neam în ierarhie variază cu fiecare criteriu. Se înțelege că această variație este limitată. Unind printr'o linie acelaș neam din două ierarhizări (criterii) deosebite, nu vom obține peste tot numai linii paralele, dar nici nu vom obține o

incrușiare dezordonată de linii, ca atunci când am face acest lucru între două ierarhizări stabilite pe temeiul hazardului (cum ar fi cazul dacă am înșira neamurile în două coloane, așa cum acestea ar ieși prin două trageri la sorți).

Pentru primele două criterii, rasă și inteligență, reducem cele 4 coloane (A, B, C, D) la două, făcând pe de o parte diferența între proporția raselor suprainzestrate și proporția raselor subinzestrate (în col. 1), iar pe de altă parte făcând pentru inteligență diferența între proporția elementelor superioare și a elementelor inferioare (în col. 3), obținând astfel tabela sintetică nr. 1. Valorile vor fi pozitive sau negative după cum va fi mai mare primul sau al doilea termen. Pentru ca coloanele 1, 3 și 5 să fie comparabile, trebuie să le convertim în aceeași unitate de măsură, obținând coloanele 2, 4 și 6 prin procedeul indicat mai jos.

Valoarea biorasială și inteligența ne sunt date în deviații procentuale, iar grupele sanghine ne sunt date în indicele *Hirszfeld*. Deviațiile procentuale variază între -100 și $+100$, iar indicele sanghin $I(H)$ între 0 și $+$ infinit. Aceste valori fiind măsurate în unități diferite, nu sunt comparabile între ele, și deci nu obțin în această situație o rezultantă. Cum primele criterii sunt date în deviații procentuale, nu avem decât să transformăm și indicele sanghin tot în deviații procentuale ale grupului A față de grupul B¹⁾.

Pentru a nu lucra cu valori negative, am transformat scara valorilor dela -100 la $+100$ într'o scară de 100 puncte cu corespondențele următoare: părții negative dela -100 la 0 îi corespunde valori dela 0 la 50 de puncte, iar părții pozitive îi corespunde valori dela 50 la 100 de puncte. Așadar, fiecare criteriu poate întruni maximum 100 de puncte. Superioritatea este marcată printr'un număr dela 50 în sus, iar inferioritatea este marcată dela 50 în jos, până la 0 puncte. Numărul maxim de puncte, pe care o națiune îl poate obține la toate cele trei criterii ar fi de 300 de puncte, sau dacă facem media, numărul se reduce la maximum 100 de puncte. Această medie este însăși rezultanta celor trei criterii pentru măsurarea va-

¹⁾ Formula de transformare a fost stabilită de d. Dr. *Traian Starti*:
 dif. proc. între A și B = $100 \cdot \frac{I(H) - 1}{I(H) + 1}$.

lorii biorasiale. Exprimăm deci media tot în puncte dela 0 la 100. Avem acum aceleași unități (numărul de puncte), atât pentru criteriile cât și pentru rezultanta lor (media). Ierarhizarea și stabilirea gradului de corespondență, se fac acum cu ușurință, fie după criteriile însăși, fie după rezultanta lor.

N'am ocolit un neajuns supărător: anume n'am dispus de date complete (la toate cele trei criterii) pentru toate neamurile. Afectăm deaceia neamurile cu două sau trei steluțe, după cum ierarhizarea lor s'a făcut pe baza a două sau trei criterii. În graficul 1, lucrul se observă ușor.

Tabela sintetică nr. 1.

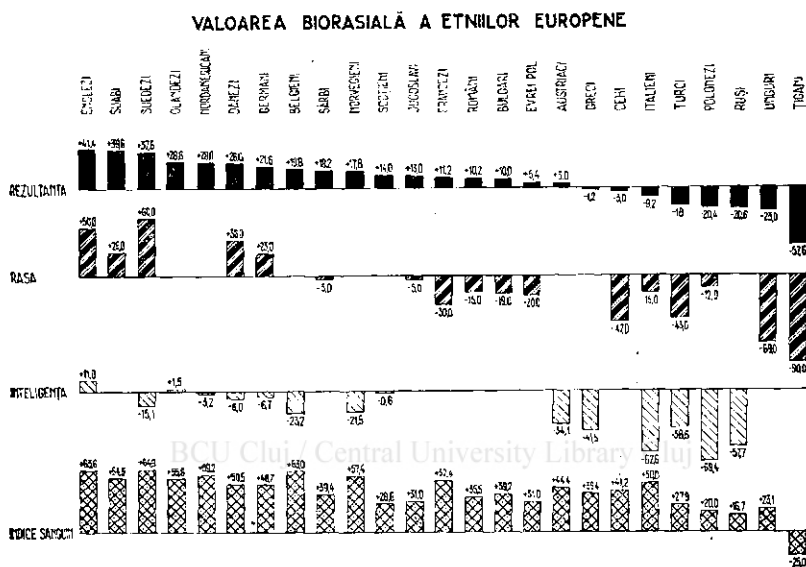
Ierarhia biologică a etniilor europene sau de origină europeană.

	2		4		3		1
	<i>Criteriul rasial</i>		<i>Criteriul mintal</i>		<i>Criteriul serol.</i>	<i>Media</i>	
	1	2	3	4	5	6	7
*** 1. Englezi	+50	75,0	+11,0	55,5	4,50	81,8	70,7
** 2. Suabi	+25	62,5	—	—	3,40	77,2	69,8
*** 3. Suedezi	+60	80,0	-15,1	42,5	4,70	82,5	68,8
** 4. Olandezi	—	—	+ 1,5	50,8	3,50	77,8	64,3
** 5. Nordamericani	—	—	+ 3,2	48,4	3,90	79,6	64,0
*** 6. Danezi	+36	68,0	- 8,0	46,0	3,04	75,2	63,0
*** 7. Germani	+23	61,5	- 6,7	46,7	2,90	74,3	60,8
** 8. Belgieni	—	—	-23,2	38,4	4,40	81,5	59,9
** 9. Sârbi	- 3	48,5	—	—	2,30	69,7	59,1
** 10. Norvegieni	—	—	-21,5	39,2	3,70	78,7	58,9
** 11. Scoțieni	—	—	- 0,6	49,7	1,80	64,3	57,0
** 12. Jugoslavi	- 5	47,5	—	—	1,90	65,5	56,5
** 13. Francezi	-30	35,0	—	—	3,20	76,2	55,6
** 14. Români	-15	42,5	—	—	2,10	67,8	55,1
** 15. Bulgari	-19	40,5	—	—	2,29	69,6	55,0
** 16. Evrei polonezi	-20	40,0	—	—	1,90	65,5	52,7
** 17. Austriaci	—	—	-34,1	32,9	2,60	72,2	52,5
** 18. Greci	—	—	-41,5	29,2	2,30	69,7	49,4
** 19. Cehi	-47	26,5	—	—	2,40	70,6	48,5
*** 20. Italiani	-15	42,5	-62,6	18,7	3,00	75,0	45,4
*** 21. Turci	-43	28,5	-38,6	30,7	1,77	63,9	41,0
*** 22. Polonezi	-12	44,0	-69,4	15,3	1,50	60,0	39,8
** 23. Ruși	—	—	-57,7	21,1	1,40	58,4	39,7
** 24. Unguri	-69	15,5	—	—	1,60	61,6	38,5
** 25. Țigani ¹⁾	-90	5,0	—	—	0,60	37,5	21,2

¹⁾ Nivelul mintal al țiganilor dela noi atinge, potrivit datelor proprii, numai 70—85% din nivelul mintal al sătenilor români. C. de i. mediu cu 80 cade pentru țigani în categoria înepoițiilor mintali. (1 și 2).

Pentru a stabili gradul de legătură între cele trei criterii și gradul de concludență al acestora procedăm la calcularea coeficienților de corelații.

Corelația între cele trei criterii poate fi inexistentă (cu va-

Graficul nr. 1.

loarea 0), poate fi negativă (ceea ce ar fi o absurditate evidentă) sau poate fi pozitivă, așa cum de fapt e cazul.

Luând criteriile două câte două, avem:

- (a) între valoarea biorasială și grupa sanghină $r=0,77\pm 0,100$ (r e mare);
- (b) între valoarea biorasială și inteligență $r=0,76\pm 0,158$ (r e mare);
- (c) între grupa sanghină și inteligență $r=0,61\pm 0,161$ (r e mijlociu, totuși substanțial).

În toate trei cazurile, cele 3 criterii corelează pozitiv destul de strâns între ele, iar valoarea lor întrece dublul erorii probabile, încât coeficienții sunt semnificativi. Cele două caractere comparate variază deci în același sens. Cu alte cuvinte, când crește valoarea unui caracter, crește în medie și valoarea celui alt caracter.

Cu cât proporția componentelor rasiale suprainzestrate ale

unui neam crește, cu atât crește proporția grupei sanghine A față de grupa B, concomitent cu creșterea celui de al treilea factor — inteligența.

Scrutând gradul de concludență al celor 3 caractere, observăm că ele se ordonează în modul următor:

(1) Preponderența raselor supraînzestrate față de rasele subînzestrate este criteriul cel mai concludent.

(2) Preponderența grupei sanghine A față de frecvența grupei B ia locul al doilea, fiind mai apropiat de criteriul rasial.

(3) Inteligența (determinată pe baza testelor mintale) ia locul ultim și apare ceva mai apropiată de criteriul rasial decât de grupa sanghină.

(4) Legătura foarte strânsă, de o parte între compoziția rasială și compoziția sanghină a unui neam ($r=0,77$), iar de altă parte între compoziția rasială și inteligența ($r=0,76$) cum și diferența cu totul disparentă între cei doi r ($0,01$) ne arată, că *compoziția rasială e aceea care determină atât preponderența grupei A față de grupa B, cât și nivelul mintal al neamului.*

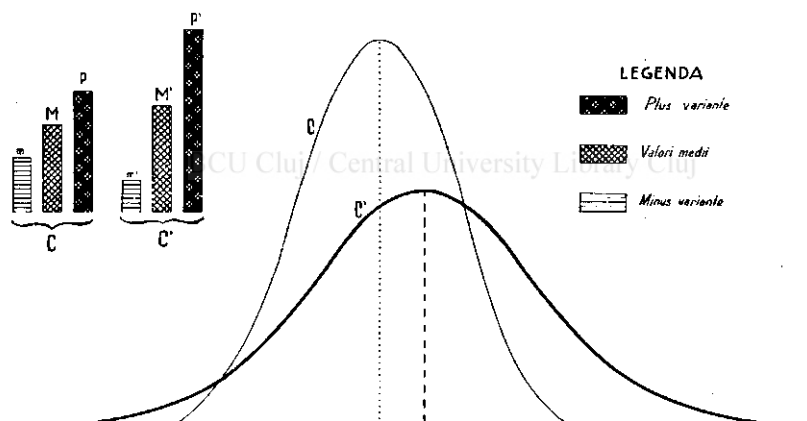
Eroarea probabilă este mare peste tot și își are explicația în numărul relativ mic de cazuri. Lipsa de date nu ne permite să corelăm cele trei criterii cu rezultatele lor.

Spre a preîntâmpina orice interpretare greșită cu privire la valcarea biologică a neamurilor, precizăm că ierarhizarea noastră exprimă nivelul valorii biologice medii în populația generală. Asta nu înseamnă că toți indivizii unui popor superior înzestrat sunt superiori, sau că toți indivizii unui popor inferior înzestrat sunt inferiori. Oricare neam conține minus- și plus-variante, firește de nivel biologic variabil. Cunoscând naționalitatea unui individ, putem presupune cu o probabilitate mai mare sau mai mică, după cum aparține popoarelor din fruntea listei sau popoarelor din urmă, că este la un nivel biologic mai ridicat sau mai coborât, dar cu certitudine nu putem afirma nimic despre el. Chiar când un individ oarecare ar aparține unui popor fruntaș, individul considerat poate fi inferior și invers. Ambele categorii de elemente, dar cu siguranță plus-variantele, se extind la popoarele superioare, mult mai departe de cum e cazul celorlalte popoare situate la un nivel mai coborât. Popoarele superioare conțin minus-variante, inferioare chiar acelora aparținând popoarelor rău înzestrate, după cum plus-variantele popoarelor

bine inzestrate ating cu siguranță un nivel cu mult mai înalt, decât cum este cazul cu plus-variantele unui popor mediocru inzestrat. Un popor inzestrat conține un mai mare număr de elemente degenerate, dar și mai multe genii, în comparație cu un popor mai primitiv. Pe când indivizii acestui din urmă popor se concentrează de predilecție în jurul mediei, indivizii unui popor superior tind să părăsească aria mediocrității, pentru a se dispersa în favoarea celor două arii extreme.

Sensibilizăm fenomenul ipotetic a două popoare de nivel biologic deosebit, prin graficul Nr. 2.

REPREZENTAREA GRAFICĂ IPOTETICĂ A DOUĂ POPOARE
DE VALOARE BIOLOGICĂ DIFERITĂ.

Graficul nr. 2.

Cele două curbe reprezintă două neamuri cu același număr de locuitori, dar de calitate diferită; neamul C' este superior neamului C . Pe ordonată avem numărul indivizilor, iar pe absciză valoarea lor biologică. Suprafața cuprinsă între cele două curbe și axa abscizelor este prin ipoteză egală, dar distribuția frecvenței indivizilor este diferită. Curba C' este mai turtită decât C , calitatea indivizilor fiind diferită.

Am putea exprima diferențele calitative prin segmente spațiale cantitative. (Firește ipotetic, deoarece date sigure nu există). Diagramele exprimă nivelul calității biologice în cele trei categorii din ambele neamuri C și C' ; m , M și P marchează ni-

velul psihic pentru minus-variante, pentru variantele medii și pentru plus-variante.

Singura categorie din neamul C', la un nivel de înzestrare biologică inferior categoriei corespunzătoare din C este m' (minus-variantele). Celelalte două, M și P, sunt superioare corespondentelor lor din C. În ipoteza noastră admitem că M' se situează undeva între M și P. Nivelul mediei este în funcție de cele două neamuri comparate. Graficul 2, s'ar potrivi probabil la două popoare ariene, cum ar fi Suedia și Danemarca. Dacă însă luăm ca exemplu pe englezi și pe turci sau ultima etnie de pe scara ierarhică — țigani — diagramele indică valori opuse. Țigani sunt cu totul opuși englezilor: aceștia n'au niciun element negativ, pe când țigani n'au niciun element pozitiv.

În cazul a două popoare ariene de înzestrare diferită, nu numai că M' depășește nivelul lui M, dar M' poate depăși chiar nivelul lui P — lotul mediu din poporul superior aflându-se la un nivel psihic superior chiar elitelor din etnia C.

Efectul acestor diferențieri etno-rasiale în domeniul social și cultural se vedește limpede. Poporul C va poseda toate formele de civilizație europeană: inventatori, tehnicieni, artiști, etc., dar conținutul culturii se va deosebi de acel al poporului C'. Creativitatea acestuia va fi superioară primului, nu numai prin numărul operelor în raport cu numărul locuitorilor, dar și prin calitatea lor.

Varietatea valorii biologice a populației românești pe provincii. Începem cu populația rurală. Notăm rasele supraînzestrate cu +, pe cele de înzestrare mijlocie cu \pm , iar cele subînzestrate cu —. Prescurtăm provinciile și le însumăm în trei mari regiuni geografice:

Provinciile apusene cuprind: Bucovina, Banatul, Transilvania și Crișana-Maramureș.

Provinciile răsăritene cuprind: Moldova, Basarabia și Transnistria.

Provinciile sudice cuprind: Oltenia, Muntenia și Dobrogea.

Recurgem pentru control și la alte criterii și comparăm înzestrarea psihică a raselor cu statura, complexul pigmentar și originea rasială. Rasele înalte (X, Da, D, N) sunt în medie mai bine înzestrate decât rasele de statură mijlocie; rasele blonde (Da, E, N) sunt în medie mai bine înzestrate decât rasele brune; iar rasele cu trăsături pur europene (X, Da, D, M, N) sunt mai

bine înzestrate decât restul raselor, cu trăsături asiatice sau cari provoacă bănuiala unui amestec al raselor europene cu rase de origină asiatică.

Criteriul de diferențiere a nivelului biologic rasial, spuneam anterior că era el însuși rezultanta mai multor criterii psihice de diferențiere. Între criteriile pentru evaluarea nivelului biorasial luăm următoarele patru: (1) validitatea economică; (2) validitatea resp. capacitatea de ascensiune socială; (3) validitatea în timpul serviciului militar; (4) valoarea psihică a raselor (nivelul mintal).

În populația rurală nu sunt reprezentate provinciile sudice. Comparația rămâne așa dar între provinciile apusene și răsăritene. Valorile numerice sunt date în %.

POPULAȚIE RURALĂ

	1. Inzestrarea psihică			2. Statură înăl. mijl.		3. Pigmen- tație bl. brună		4. Orig. raselor eur. asiat.	
	+	±	-						
<i>Seria masculină</i>									
*Transnistria									
n = 700	33	44	23	36	64	28	72	75	25
Transilvania I									
n = 2469	30	42	28	40	60	20	80	67	33
Basarabia									
n = 1500	29	26	45	41	59	51	49	55	45
Banat									
n = 85	28	49	23	41	59	20	80	75	25
Moldova									
n = 2500	25	37	38	49	51	36	64	62	38
*Transilvania II									
n = 507	22	12	66	30	70	20	80	34	66
<i>Seria feminină</i>									
*Transnistria									
n = 450	27	27	46	28	72	34	66	52	48
Transilvania I									
n = 2170	20	27	53	22	78	20	80	42	58
Banat									
n = 64	14	47	39	17	83	14	86	55	45
*Transilvania II									
n = 357	2	7	91	3	97	13	87	9	91

	1. Inzestrarea psihică			2. Statură înăl. mijl.		3. Pigmen- tație bl. brună		4. Orig. raselor eur. asiat.	
	+	±	—						
<i>Ambele serii intrunite</i>									
*Transnistria									
n = 1150	31	37	32	33	67	30	70	66	34
Transilvania I									
n = 4639	26	35	39	32	68	20	80	56	44
Banat									
n = 149	22	49	24	31	69	17	83	66	34
*Transilvania II									
n = 864	14	10	76	19	81	17	83	24	76

Comparația valorii biologice a fiecărei provincii se poate efectua mai ușor, dacă sintetizăm materialul nostru pe mari regiuni geografice, făcându-l în acelaș timp comparabil cu materialul studentesc. Excluzând pentru omogenitatea materialului Transilvania II, avem următoarele proporții în %:

POPULAȚIE RURALĂ

	1. Inzestrarea psihică			2. Statură înăl. mijl.		3. Pigmen- tație bl. brună		4. Orig. raselor eur. asiat.	
	+	±	—						
<i>Seria masculină</i>									
Prov. apusene									
n = 2554	30	43	27	44	56	40	60	67	33
Prov. răsăritene									
n = 4700	27	34	39	40	60	20	80	62	38
<i>Seria feminină</i>									
Prov. răsăritene									
n = 450	27	27	46	28	72	34	66	52	48
Prov. apusene									
n = 2234	20	28	52	22	78	20	80	43	57
<i>Ambele serii intrunite</i>									
Prov. răsăritene									
n = 5150	28	34	38	43	57	39	61	61	39
Prov. apusene									
n = 4788	26	35	39	32	68	20	80	56	44

Adăugăm materialul studentesc de ambe sexe, care deși este restrâns, reprezintă toate provinciile țării. Insumăm provinciile în mari regiuni geografice:

STUDENȚI

	1. Inzestrarea psihică			2. Statură înăl. mijl.		3. Pigmen- tație		4. Orig. raselor	
	+	±	—	bl.	brună	eur.	asiat.		
<i>Seria masculină</i>									
Prov. apusene									
n = 555	40	49	11	49	51	21	79	83	17
Prov. răsăritene									
n = 72	37	47	16	47	53	20	80	80	20
Prov. sudice									
n = 169	35	51	14	43	57	15	85	81	19
<i>Seria feminină</i>									
Prov. apusene									
n = 73	49	32	19	49	51	19	81	81	19
Prov. răsăritene									
n = 12	41	25	34	50	50	42	58	67	33
Prov. sudice									
n = 21	24	47	29	24	76	24	76	71	29
<i>Ambele serii întrunite</i>									
Prov. apusene									
n = 628	40	48	12	49	51	21	79	83	17
Prov. răsăritene									
n = 84	38	43	19	47	53	24	76	78	22
Prov. sudice									
n = 190	34	51	15	41	59	16	84	80	20

Populația rurală. Am ierarhizat provinciile țării în sensul proporției descrescătoare a raselor supraînzestrate. Deși Transnistria ia primul loc, am însemnat această provincie cu asterisc, spre a nu fi considerată. Și asta nu atât pentru că Transnistria are un număr mai mic de subiecți, cât mai ales pentru că în ierarhizarea raselor în Transnistria nu am avut decât un singur

criteriu, acela al nivelului economic. Deasemenea am menționat Transilvania II (materialul *Papflian-Velluda*) la locul cuvenit, însă am afectat și acest material cu un asterisc, pentru că metodele diagnostic-rasiale ale acestor autori diferă de metodele noastre, în special cu privire la două rase N și M, diminuate în favoarea raselor E și A.

În ierarhizarea provinciilor, am ținut seamă numai de coloana 1, privind înzestrarea biologică a raselor în sens decrescător, începând cu provincia cea mai bogată în rase bine înzestrate, către provincia cu proporția cea mai mică din asemenea rase. Cu puține excepții, pe măsură ce proporția raselor supraînzestrate scade, crește în schimb proporția raselor subînzestrate, în ambele serii. Deasemenea se păstrează aceeași ierarhie în descreșterea proporției pentru celelalte trei criterii (coloane), cu unele excepții, mai dese în seria feminină, (pentru că e mai restrânsă).

În seria masculină, singura comparabilă, provincia cea mai bogată în elemente rasiale supraînzestrate este Transilvania. Urmează Basarabia, Banatul și cea din urmă e Moldova. În seria feminină, ierarhia provinciilor e inversată. Seria este irelevantă și nu putem efectua comparația pe provincii, din cauza absenței femeilor din Moldova și Basarabia. Sperăm că nu e locul niciunei aprehenziuni și că materialul din Moldova și Basarabia e diagnosticat după metode identice celor ale noastre.

Insumând materialul pe regiuni geografice, provinciile apusene au elemente rasiale mai bine înzestrate, decât provinciile răsăritene. Ierarhizarea apare cu o regularitate surpinzătoare și ea se extinde asupra tuturor celor patru criterii rasiale de diferențiere a valorii biologice.

Avem astfel o concordanță deplină între înzestrarea psihică a raselor și preponderența în această categorie a raselor de o anumită structură somatică. Nu-i nevoie, așa dar, de toate cele patru criterii. Pentru evaluarea calității biologice a unei populații, ne orientăm după un singur criteriu din cele patru (în ordinea importanței lor) și anume: pigmentația blondă, complexul rasial european, statura înaltă și înzestrarea psihică.

Comparăm ierarhizarea provinciilor și a regiunilor geogra-

face din punct de vedere al valorii biorasiale cu ierarhizarea aceluiași provincii și regiuni din punct de vedere serologic:

Bucovina	2,62		
Transilvania	2,29	Prov. apusene	2,26
Banat	2,13	(Bu+Tr+Ba+CrM)	
Moldova	2,07		
Transnistria	2,02	Prov. răsăritene	1,92
Crișana-Maramureș	2,01	(Mo+Ts+Bas)	
Basarabia	1,70		
Muntenia	1,95	Prov. sudice	1,86
Oltenia	1,84	(Mu+Ol)	

Materialul serologic e suficient de extins pentru a îngădui concluzii semnificative. Materialul pe țara întregă e de 44.052¹⁾ de persoane de ambe sexe și de toate vârstele.

Din distribuția indicelui biologic rezultă că frecvența grupei A descrește dinspre nordul și apusul țării către sudul și răsăritul ei. Cu puține excepții locul provinciilor e identic în ambele criterii, raseologic și serologic, deși subiecții nu sunt aceiași, după cum nici limitele materialului nu sunt aceleași.

Comparația e și mai isbitoare, dacă însumăm provinciile pe regiuni. Locul în cele două ierarhii e identic pentru ambele criterii, biorasial (studenți) și serologic.

În materialul raseologic ca și în materialul serologic se strecoară o eroare, care e de mirare că nu ne-a răsturnat simetria ierarhiei: și studenții la rase și ceilalți subiecți, la grupe sanghine, sunt într'un număr sensibil originari din București. Dar Capitala conține locuitori de pe întregul teritoriu al țării. Cu o foarte mare probabilitate componentele rasiale din Capitală se află la un nivel biologic superior locuitorilor din restul țării. Credem, că acest lucru a contribuit să ridice Muntenia (1,95) deasupra Olteniei (1,84). Dacă din materialul serologic s'ar exclude subiecții originari din București, potrivit așteptă-

¹⁾ În domeniul serologic la noi menționăm pe următorii cercetători, subliniind autorii cu peste 5000 de cazuri: Ardeleanu I., Birău, Dumitrescu M., Georgescu D., Ionescu E., Manuilă Al., *Manuilă S.*, Micu I., *Necrasov O.*, Papilian V., *Popovici Gh.*, Rainer F., *Râmneanțu P.*, Secărea, Velluda C., Vestemeanu M., Vlad M. și Vonica I.

rilor noastre, întemeiate pe date demografice și istorice, din Muntenia, ar trebui că această provincie să rămână la o distanță destul de mare de Oltenia.

Asociația între nivelul biologic al compoziției rasiale și frecvența grupei A reese și din concluziile unor cercetări efectuate de secția bioantropologică (I.C.S.) în cursul anilor 1942—1943, prin D-șoara *M. Vestemeanu*. Colaboratoarea noastră a găsit că deținuții români politici din închisoarea Văcărești au o frecvență a grupei sanghine A, mai mare (i. b.=2,8) decât deținuții de drept comun (i. b.=1,9). Rasele suprainzestrate sunt așa dar mai frecvente printre deținuții politici decât printre deținuții de drept comun.

Acest rezultat concordă cu alte rezultate ale D-rei *Vestemeanu* pe materialul evreilor intelectuali, detașați la M. O. de pe lângă I.C.S. Anume, evreii polonezi au i. b.=1,90, pe când evreii din detașamentul nostru au i. b.=2,0. Mai mult, structura rasială a diferitelor categorii de evrei din detașamentul I.C.S., variază cu nivelul lor intelectual, cum rezultă din tabela 1:

Grupa de sânge	Coeficientul de inteligență pe categorii			C. de i. mediu pe întregul material
	Subnormali	Normali	Supra-normali	
A	78	94	119	97
B	78	90	117	95
AB	79	90	117	95
O	79	91	118	96
Indicele biologic	1,8	2,1	2,2	—

Evreii cu grupa sanghină A au un coeficient de inteligență mai ridicat, în comparație cu B și AB. Grupa O are o poziție intermediară. La rândul său, *indicele biologic crește pe măsură ce trecem dela o categorie mintală inferioară către o categorie mintală superioară*. O concluzie definitivă ne va înlesni numai un material de extindere cuvenită.

Studentzii. În cazul studenților de ambe sexe, analiza devine mai interesantă, pentru că deși numărul este foarte mic, se adaugă totuși provinciile sudice ale țării. Întâlnim în acest material aceeași concordanță surprinzătoare în ierarhizarea provinciilor, și anume: provinciile apusene ale țării au cea mai mare proporție de rase bine înzestrate, provinciile răsăritene dețin locul de mijloc, pe când provinciile sudice rămân regulat cele mai sărace. În ordonarea celor două sexe nu este nici o discordanță. Unele discordanțe pentru celelalte trei criterii, mai ales în seria feminină, se datoresc probabil numărului foarte mic de studenți originari din provinciile răsăritene ale țării.

Deosebirea structurii rasiale după mediul social. Analizăm materialul studentesc, separând studenții ambelor serii după cum provin din mediul urban sau din mediul rural. Adăugăm de asemenea și celelalte trei criterii.

	1. Inzestrarea psihică			2. Statură		3. Pigmen- tație		4. Orig. raselor	
	+	±	—	înăl.	mijl.	bl.	brună	eur.	asiat.
♂ Urban	45	43	12	52	48	24	76	84	16
♂ Rural	38	51	11	47	53	18	82	82	18
♀ Urban	47	35	18	47	53	37	63	82	18
♀ Rural	46	32	22	46	54	14	86	78	22
♂+♀ Urban	46	41	13	51	49	27	73	83	17
♂+♀ Rural	38	49	13	47	53	17	83	82	18

Proporțiile numerice indică limpede, că studenții din mediul urban au o compoziție rasială deosebită de a studenților provenind din mediul rural. *Studenții orășeni aparțin mai frecvent decât studenții rurali raselor supraînzestrate.* De asemenea orășenii aparțin mai des raselor înalte, sunt mai deseori blonzi și aparțin mai des raselor europene, decum este cazul cu colegii lor rurali.

Structura rasială în raport cu stratificarea socială. Nu dispunem de cercetări antropologice organizate în scopul de a se identifica deosebirile structurii rasiale în raport cu stratificarea

socială. Totuși, putem dobândi indirect o privire în această problemă din materialul existent, cum văzurăm prin comparația structurii rasiale a studenților de origină urbană cu cei de origină rurală. Deosebit de relevantă este comparația structurii rasiale pe de o parte între studenții, sătenii și delincvenții români, iar pe de altă parte între studentele, surorile de ocrotire și sătencele române.

	1. Inzestrarea psihică			2. Statură		3. Pigmen- tație		4. Orig. raselor	
	+	±	—	inăl. mijl.		bl.	brună	eur.	asiat.
<i>Seria masculină</i>									
Studenți	39	49	12	47	53	20	80	82	18
Săteni	29	37	34	43	57	33	67	64	36
Delincvenți ¹⁾	19	37	44	21	79	29	71	48	52

<i>Seria feminină</i>									
Studente	43	34	23	44	56	23	77	77	23
Surori ²⁾	24	43	33	25	75	17	83	65	35
Sătence	21	28	51	23	77	22	78	44	56
Delincvente ¹⁾	17	17	66	17	83	50	50	17	83

Ambele serii întrunite

Studenți	38	48	14	47	53	20	80	82	18
Săteni	26	34	40	38	62	30	70	58	42
Delincvenți ¹⁾	19	35	46	20	80	31	69	44	56

Surorile de ocrotire provin cele mai multe din mediul rural. Pe de altă parte, pregătirea școlară a celor mai multe e de 4 clase gimnaziale, proporția micșorându-se din ce în ce mai

¹⁾ Pentru delincvenți ♂ n=148, ♀ =16. Formulele compoziției rasiale sunt:

♂	A ₂₄	M ₂₁	O ₂₁	N ₁₅	E ₈	I ₆	D ₄	P ₁
♀	A ₅₀	O ₂₅	N _{12,5}	E _{12,5}				
♂ + ♀	A ₂₆	O ₂₁	M ₁₀	N ₁₅	E ₉	I ₅	D ₄	P ₁

²⁾ Pentru surori n=131, formula compoziției rasiale e:

M ₄₀	A ₂₇	X ₁₃	N ₈	E ₅	Da ₃	O ₂	D ₁	Mo ₁
-----------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	-----------------	----------------	----------------	-----------------

mult către absolvirea a 8 clase de liceu, în care categorie sunt foarte puține. Deși numărul surorilor este foarte restrâns, locul lor în ierarhia rasială corespunde așteptărilor. Ele ocupă o situație intermediară între celelalte două categorii, între lotul superior al studentelor și lotul populației rurale. Pentru majoritatea criteriilor, locul apare mai apropiat de sătence decât de studente. Pentru un singur criteriu surorile de ocrotire au locul ultim, lăsând sătencelor locul intermediar. În ambele serii, delincvenții iau locul ultim. Pe când proporția raselor superioare la delincvenți este cam de două ori mai mică decât la studenți, proporția raselor inferioare este dimpotrivă, de trei ori mai numeroasă la delincvenți ca la studenți. Datele raseologice privind delincvenții concordă deplin cu datele serologice, anterior menționate. Mai mult, datele de până acum ne îndreptățesc să riscăm ipoteza, că chiar în cadrul delincvenților compoziția lor rasială va varia în raport cu nivelul lor biologic: *cu cât adică gradul lor de periculozitate va fi mai mare, cu atât mai frecvente vor fi rasele inferioare printre ei.*

Valoarea biorasială a sexelor. Admițând ipoteza, că structura rasială este aceeași în ambele sexe, că adică valoarea biorasială a sexelor este echivalentă, ar urma: (a) sau să găsim cu regularitate proporții egale de rase supra- și subînzestrate în ambele sexe sau (b) să găsim proporții schimbătoare determinate de întâmplare ori de număr. Urmarea ar fi ca localitățile cu seria masculină superioară seriei feminine să alterneze cu localitățile, în cari seria feminină e superioară seriei masculine.

Ori, în materialul nostru găsim o regularitate deplină în colectivul sătesc și neregularitate în colectivul studentesc. Pentru a compara proporțiile după categoriile de rase, calitativ-biologic, înșirăm diferențele dintre cele două proporții procentuale găsite la bărbați și femei. Evident, ne limităm la prima coloană pentru fiecare dintre cele patru criterii, cu excepția înzestrării psihice, unde efectuăm comparația între sexe, considerând primele două coloane. Când proporția bărbaților e mai mare decât proporția femeilor, exprimăm surplusul prin + ; când cele două proporții sunt egale, însemnăm aceasta cu 0; iar când proporția femeilor întrece proporția bărbaților, precedăm valoarea de —.

Iată înfățișarea tabelii:

	1. Inzestr. psih. +	2. Statura ±	3. Pigm.	4. Orig. ras.	
<i>Săteni</i>	+ 8	+ 9	+20	+11	+20
Transnistria	+ 6	+17	+ 8	— 6	+23
Transilvania I	+10	+15	+18	0	+25
Banat	+14	+ 2	+24	+ 6	+20
Transilvania II	+20	+ 5	+27	+ 7	+25
<i>Studenți</i>	— 4	+15	+ 3	— 3	— 5
Mediu urban	— 2	+ 8	+ 5	—13	+ 2
Mediu rural	— 8	+19	+ 1	+ 4	+ 4
Prov. apusene	— 9	+17	0	+ 2	+ 2
Prov. răsăritene	— 4	+22	— 3	—22	—13
Prov. sudice	+11	+ 4	+19	— 9	+10
<i>Delincvenți</i>	+ 2	+20	+ 4	+21	+31

Aplicând metoda indicelor de valabilitate¹⁾, avem următoarele valori:

	1. Inzestr. psih. +	2. Statura ±	3. Pigm.	4. Orig. ras.	
<i>Săteni</i>	1,00	1,00	1,00	0,37	1,00
<i>Studenți</i>	—0,42	1,00	0,78	—0,77	0

Pentru înzestrarea psihică indicele de valabilitate e egal cu 1, atât pentru rasele suprainzestrate, cât și pentru rasele de înzestrare medie. Acest lucru confirmă teza noastră — superioritatea bărbaților față de femei. Aceeaș situație avem pentru statura și originea rasială cu indicele de valabilitate egal cu 1. Pentru pigmentație, indicele de valabilitate e mai apropiat de 0 având valoarea de 0,37. In acest caz o concluzie nu poate fi

¹⁾ Formula indicelui de valabilitate (stabilit de d. *Statti*), este următoarea: $i = \frac{c - d}{n}$ unde c = numărul cazurilor, în care enunțarea se verifică, d = numărul cazurilor în care enunțarea nu se verifică, iar n = numărul total al cazurilor. Acest indice variază între +1 și —1. Indicele ia valoarea +1 când $d=0$, adică numai atunci când nu avem nicio infirmare și —1 când $c=0$, adică se verifică numai negația enunțării.

trasă și ceea ce putem afirma, e că în ceea ce privește pigmentația, bărbații indică o ușoară tendință să aparțină mai des raselor blonde decât femeile. Făcând indicele general, obținem o valoare de 0,978. Acest lucru revine a spune că enunțarea noastră e valabilă pentru 97,8% din cazuri. Bărbații aparțin într-o proporție covârșitoare raselor suprainzestrate, spre deosebire de femei.

În materialul studentesc observăm că indicii de valabilitate parțiali au și valori negative. Aici se manifestă o tendință opusă celeia din materialul sătesc, adică studentele aparțin ceva mai frecvent ca studenții raselor suprainzestrate în comparație cu primul material.

Cercetând criteriile parțiale, observăm că coeficientul de valabilitate pentru înzestrarea psihică e $-0,42$. Această valoare nu ne permite să tragem o concluzie precisă, însă tendința e limpede: studentele aparțin mai frecvent tipurilor rasiale suprainzestrate. În coloana raselor de înzestrare medie (la criteriul înz. psihice), studenții sunt în avantaj categoric față de studente, indioele de valabilitate fiind egal cu 1. Pentru statura înaltă avem un indice de valabilitate de 0,78. Putem deci conchide că studenții aparțin mai frecvent raselor de statură înaltă decât studentele. Pentru criteriul pigmentației, coeficientul de valabilitate e negativ, cu $-0,77$. Aceasta ne duce la concluzia că studentele aparțin raselor blonde mult mai frecvent decât cum e cazul cu colegii lor. Coeficientul de valabilitate pentru origina rasială e 0 și deci nu putem conchide nimic. În ceea ce privește indicele general, acesta e egal cu 0,181, deci pozitiv și foarte aproape de 0. Deși nu putem trage o concluzie categorică, avem totuși o ușoară tendință, în sensul unei predilecții a studenților de a aparține raselor suprainzestrate, mai frecvent decât colegele lor.

Dacă scrutăm cazurile în care enunțarea noastră a fost confirmată printr'un indice de valabilitate semnificativ, observăm că pe materialul sătesc în 4 din 5 cazuri găsim confirmată superioritatea bărbaților asupra femeilor. Pentru un singur criteriu, pigmentația¹⁾, avem oarecare îndoială, însă tendința

¹⁾ Din cauza femeilor transnistriene, cari sunt cu 6% mai blonde ca bărbații.

e totuși către confirmare. În cazul studenților, deși în 2 din 5 cazuri avem un coeficient de valabilitate semnificativ, totuși în 3 cazuri coeficientul de valabilitate e negativ. În această situație nu putem trage nici un fel de concluzie, ci rămâne doar să ne revizuiim materialul sau aserțiunea inițială, deși indicele general ne indică mai degrabă sensul afirmativ.

Nu putem conchide din materialul studentesc, că valoarea biologică a sexelor este echivalentă. Mai plauzibilă ni se pare ipoteza că origina socială a celor două sexe la studenți e diferită. În alți termeni, stratul social din care provin studentele e superior stratului social din care provin studenții. De aci deosebirea structurii rasiale între ambele sexe. În această problemă nu putem rămâne la o soluție, până nu vom fi elaborat și comparat datele consemnate pe fișe, cu privire la standardul mediului social al studenților de ambele sexe.

Câteva observații asupra psihologiei provinciilor românești. Am expus până aici rezultatele numerice. Ne-am ținut în cadrul strict faptic. Această metodă nu este totuși unică, deși de primordială importanță. Impresia observatorului își păstrează valoarea ei, chiar dacă e redusă. Cercetările de antropologie psihică implică compararea nu a unor obiecte măsurate din punct de vedere fizic, ci a unor colective de oameni. Fiecare subiect măsurat are personalitatea lui proprie, cu o anumită atitudine și expresie fiziognomică, cu anumite gesturi și mișcări corporale. Toate acestea intră în complexul semnelor constituind indicii pentru evaluarea personalității umane. Chiar dacă am fi avut puțința unor confruntări variate și multiple ale datelor rasologice cu datele de ordin economic și cultural din satele cercetate, cum ar fi: standardul de viață, nivelul economic al satului, quantumul impozitului și venitul locuitorilor, standardul edilitar (igiena socială), obiceiurile și toate datele care îngăduie evaluarea nivelului psihic al colectivității și încă n'am fi renunțat la impresia generală despre indivizi, colectivitate și mediul lor social.

Oriunde am stabilit diferențe rasiale, le-am bănuțit încă dela intrarea în satul cercetat. O asemenea prognoză îmi este curentă nu numai în vechea țară, unde sunt mai familiarizat cu oamenii și locurile, dar chiar în regiuni cu totul necunoscute. Încă de cum pătrundea caravana cercetătorilor în satele transnistriene,

deci înainte de a vedea locuitorii, observam colegilor că ici vor prepondera rasele slab înzestrate, dincolo rasele bine înzestrate. Prognoza se dovedea întemeiată din prima zi a cercetărilor. Asta rezulta atât din observațiile asupra masei locuitorilor, cât și din înfățișarea tipurilor singulare. Spre a lua ca exemplu Transnistria, altă față au sate ca Speia sau Vasilcău și alta este înfățișarea unor sate ca Tașlâc sau Handrabura²⁾. Structura socială a satului este reflexul structurii fizice a locuitorilor.

Cercetătorul care și-a purtat atent ochii dela extrema de jos a maselor largi, dela mizerabilele colonii țigănești, dela clienții închisorilor, dela cele mai inferioare categorii sociale și etnice cu cea mai ștearsă pregnanță a personalității umane, până la cealaltă extremă, a locuitorilor din cele mai bogate sate ale vechii țări sau din cele mai ridicate sate transilvănene, are în mintea lui o ierarhizare precisă a criteriilor pe cari el își întemeiază judecățile lui de valoare în acest domeniu. Personalitatea săteanului român — ca a oricărui sătean — își lasă pecetea ei în ambianța socială. Prindem ușor profilul psihic al săteanului nostru în interiorul locuinții, în numărul și potrivirea atenanselor și felul în care își chivernisește gospodăria, dela folosirea gunoiului până la conservarea nutrețului sau a alimentelor lui, în durată, calitatea, eficiența și organizarea muncii lui, în îngrijirea vitelor, ca și în tot ceea ce este expresia exterioară a spiritului și a caracterului său.

Care este ierarhia tuturor provinciilor noastre din punct de vedere al valorii biologice, nu știm. Și va mai dura încă multă vreme până când vom putea stabili experimental acest fapt. Anticipăm aici, socotind elaborările noastre ca un indiciu temeinic, că provinciile țării noastre dinspre apusul Carpaților sunt cu o mare probabilitate în fruntea tuturor celorlalte provincii ale țării. Personalitatea săteanului ardelean, bănățean și cu multă probabilitate și bucovinean este în medie mai pregnantă ca a săteanului din celelalte provincii românești. Definierea acestei noțiuni „pregnanța personalității” este dificilă, dar ea este totuși de cea mai mare importanță. Intre note nu intră gradul de învățatură sau de educație. Am întâlnit într'o provincie din

²⁾ De compoziția rasială a acestor sate ne-am ocupat pe scurt în altă parte (6), dând și un rezumat în *Bul. Eug. și Biop.* V. 13, p. 141.

răsăritul țării învățători și învățătoare, cari aveau în personalitatea lor ceva foarte puțin diferențiat de stratul rural, ceva care trezea mai curând impresia de ușor, decât de solid ancorat în adâncime. Impresia este opusă celeia lăsată de unii țărani grănicerești din Șanț (Năsăud), de mărginenii din Orlat, Poiana sau Săliște (Sibiu), sau de răzeșii putneni, vrânceni, etc. În comparație cu săteanul celorlalte provincii, săteanul ardelean este mai drept, mai disciplinat, mai chivernisit, mai cumpănit, mai așezat, mai ordonat, are o judecată despre oameni și lucruri mai adecvată, este mai temeinic în munca lui, de mai multă omenie și mai puțin vanitos. Excese de vorbă, de gesturi, de mâncare, și mai ales de băutură sau excese sexuale se petrec peste tot, dar în Ardeal aceste manifestări rămân la forme mai potolite, sub nivelul celorlalte provincii. În Ardeal sunt mai frecvente tipurile temperamentale accentuate în sens hipokinetic, pe când în celelalte provincii, sudice mai ales, se accentuează aspectul hiperkinetic. Ca urmare, ardeleanul este mai puțin impulsiv, mai puțin violent, mai puțin pasionat. Iubește și urăște poate mai puțin violent, în schimb afectele lui sunt de durată mai lungă. El e mai zăbavnic în a da expresie afectelor, în schimb sensul acestora este mai decisiv și mai adânc, odată declanșate. Iubește mai mult animalele de muncă și le îngrijește mai bine. Atitudinea lui e mai reflexivă, mai rezervată, mai flegmatică și dă personalității un aer, poate mai puțin simpatic și mai puțin naiv, dar mai matur și mai stăpănit. Actele lui de răzbunare — spre a trece la lotul variantelor minus — nu iau formele impulsive și crude — pe alocuri excesiv de crude — mai ales când e vorba de ura de clasă sau de gelozie, proprii românului din provinciile sudice.

Sunt sate în Ardeal — Măguri (Cluj) de ex. — ai căror locuitori rămân departe sub nivelul multor sate medii sau fruntașe muntenești sau moldovenești, fără a mai vorbi de Basarabia sau Transnistria. Unele sate fruntașe din vechea țară sunt cel puțin la același nivel și destule la un nivel superior, cu satele fruntașe ardeleni, mai cu seamă sub aspectul economic.

Cu revenirea timpurilor normale, sperăm că problemele structurii psihice a românilor pe provincii, vor fi cândva atacate sub multiple aspecte cu metodele și aparatura științifică indicată. Interesul pentru asemenea cercetări este nu numai de ordin teoretic, ci în prima linie practic — biopolitic.

In rezumat:

(1) Compoziția rasială a sătenilor români din Transilvania, Banat, Moldova, Basarabia și Transnistria, își are expresia, pentru ambele sexe la un loc, în formula:

$$A_{29} \quad M_{19} \quad N_{14} \quad E_{12} \quad D_{11} \quad X_{10} \quad Da_2 \quad O_3$$

Formulele pentru alte două categorii sociale sunt:

$$\begin{array}{l} \text{Studenți:} \quad M_{35} \quad X_{24} \quad N_{13} \quad A_8 \quad D_8 \quad E_5 \quad O_5 \quad Da_2 \\ \text{Surori:} \quad M_{40} \quad A_{27} \quad X_{13} \quad N_8 \quad E_5 \quad Da_3 \quad O_2 \quad D_1 \quad Mo_1 \end{array}$$

(2) Efectuând comparația celor mai multe neamuri din Europa, după valoarea lor biorasială descrescătoare, pe baza a trei criterii: compoziția rasială, compoziția serologică și nivelul mintal, acestea s'au ierarhizat între englezi, cari iau primul loc și țigani, cari iau ultimul loc.

(3) Coeficienții de corelație între cele trei criterii, luat două câte două, sunt:

$$\begin{array}{l} \text{între valoarea biorasială și grupa sanghină:} \quad r=0,77 \pm 0,100^* \\ \text{între valoarea biorasială și inteligență:} \quad r=0,76 \pm 0,158; \\ \text{între inteligență și grupa sanghină} \quad r=0,61 \pm 0,161. \end{array}$$

Cu cât proporția componentelor rasiale suprainzestrate crește, cu atât crește proporția grupei sanghine A față de grupa B, concomitent cu creșterea celui de al treilea factor — inteligența. Compoziția rasială este criteriul cel mai concludent, urmează compoziția serologică iar nivelul mintal este cel din urmă. Compoziția rasială este factorul determinant, atât pentru preponderența grupei A față de grupa B, cât și pentru nivelul mintal al unui neam.

(4) Am efectuat ierarhizarea provinciilor întemeiați pe diferențierile valorii biologice a raselor, stabilind că provinciile apusene (Bucovina, Transilvania și Banat), se situează la cel mai înalt nivel biologic; provinciile răsăritene (Moldova, Basarabia și Transnistria) au un loc intermediar; iar provinciile sudice (Oltenia, Muntenia și Dobrogea) au locul cel din urmă.

(5) În ierarhizarea biorasială a provinciilor, pe măsură ce descresc proporțiile raselor suprainzestrate, cresc proporțiile raselor subinzestrate, așa cum era de așteptat. Pe lângă criteriul

nivelului psihic al raselor, am recurs, pentru confruntarea și controlul ierarhiei rasiale a provinciilor, la alte trei criterii, stabilind că rasele blonde sunt în medie mai bine înzestrate decât rasele brune; rasele înalte sunt mai bine înzestrate decât rasele, mijlocii, și rasele cu trăsături somatice europene sunt mai bine înzestrate decât rasele ale căror trăsături indică amestecul lor cu elemente de origine asiatică.

(6) Evreii intelectuali au un indice biologic superior evreilor polonezi. Compoziția serologică variază chiar înăuntrul grupului de evrei intelectuali: în măsura în care crește nivelul mintal crește și indicele biologic.

(7) Compoziția rasială variază după mediul social. Studenții orașeni aparțin mai frecvent decât studenții rurali raselor suprainzestrate, raselor înalte, raselor blonde și raselor cu trăsături pur europene.

(8) Compoziția rasială variază după categorii sociale. Proporția raselor suprainzestrate descrește pe măsură ce trecem dela straturile sociale superioare, către cele inferioare. În seria masculină: studenți, săteni, delincvenți. În seria feminină: studente, surori, sătence, delincvente. Proporția raselor superioare este printre delincvenți de două ori mai mică decât la studenți, în schimb proporția raselor inferioare e de trei ori mai mare printre ei.

(9) Pe sexe, bărbații din materialul sătesc aparțin în proporție covârșitoare raselor suprainzestrate (97,8% din cazuri). Pe materialul studențesc, studentele aparțin mai frecvent raselor suprainzestrate.

(10) Observațiile psihologice vin în sprijinul concluziilor morfologice. Populația română din provinciile apusene apare la un nivel biologic superior celorlalte provincii ale țării. Enunțarea rămâne adevărată pe materialul populației rurale, cât și pe materialul studențesc.

Zusammenfassend:

Auf Grund ihrer Rassenzusammensetzung, ihrer Blutgruppen und ihres geistigen Niveaus, das während des ersten Weltkrieges bei den europäischen Auswanderern nach U. S. A. festgestellt wurde, haben wir versucht, die europäischen Völker nach ihren biologischen Werte zu ordnen. Ebenso haben wir die

rumänischen Provinzen, auf Grund des vorhandenen und des von uns selber im Rahmen des Hygienischen Institutes von Cluj gesammelten Materials, geordnet.

(1) Die Rassenzusammensetzung der rumänischen Landbevölkerung aus Siebenbürgen, dem Banat, der Moldau, Bessarabien und Transnistrien findet — für beide Geschlechter zusammen — ihren Ausdruck in folgender Formel:

$$A_{29} \quad M_{19} \quad N_{14} \quad E_{12} \quad D_{11} \quad X_{10} \quad Da_2 \quad O_3$$

Für zwei weitere soziale Schichten gilt die Formel:

$$\begin{array}{l} \text{Studenten:} \quad M_{25} \quad X_{24} \quad N_{13} \quad A_8 \quad D_8 \quad E_5 \quad O_5 \quad Da_2 \\ \text{Fürsorgeschwestern:} \quad M_{10} \quad A_{27} \quad X_{13} \quad N_8 \quad E_5 \quad Da_3 \quad O_2 \quad D_1 \quad Mo_1 \end{array}$$

(2) Der Vergleich der meisten europäischen Völker auf Grund ihres abnehmenden rassenbiologischen Wertes, unter Berücksichtigung dreier Merkmale: Rassenzusammensetzung, Blutgruppen und geistiges Niveau, ergab folgende Rangordnung

1. Engländer	9. Schotten	17. Tschechen
2. Schweden	10. Jugoslawen	18. Italiener
3. Holländer	11. Franzosen	19. Türken
4. Dänen	12. Rumänen	20. Polen
5. Deutsche	13. Bulgaren	21. Russen
6. Belgier	14. Poln. Juden	22. Magyaren
7. Serben	15. Österreicher	23. Zigeuner
8. Norweger	16. Griechen	

(3) Die Korrelationskoeffizienten dieser drei Merkmale, paarweise genommen, lauten wie folgt:

zwischen dem rassenbiologischen Wert und den Blutgruppen: $r=0,77 \pm 0,100$;

zwischen dem rassenbiologischen Wert und der Intelligenz: $r=0,76 \pm 0,158$;

zwischen der Intelligenz und den Blutgruppen: $r=0,61 \pm 0,161$.

In dem Masse, in dem die Anzahl der überdurchschnittlichen Rassenkomponenten zunimmt, steigt auch die Frequenz der Blutgruppe A im Verhältnis zur Blutgruppe B, zugleich mit dem

dritten Merkmal, der Intelligenz. Die Rassenzusammensetzung ist das aufschlussreichste Merkmal, hierauf folgen die Blutgruppen und zuletzt kommt das geistige Niveau. Die Rassenzusammensetzung ist der bestimmende Faktor, sowohl für das Übergewicht der Gruppe A gegenüber der Gruppe B, als auch für das geistige Niveau eines Volkes.

(4) Gestützt auf die Unterschiede in den biologischen Werten der Rassen, haben wir die Rangordnung der Provinzen durchgeführt und dabei festgestellt, dass die Westprovinzen (Bukovina, Siebenbürgen und Banat) den höchsten biologischen Wert erreichen, die Ostprovinzen (Moldau, Bessarabien und Transnistrien) eine Mittelstelle innehaben, dagegen aber die Südprovinzen (Kleine Wallachei, Wallachei und Dobrudscha) den letzten Platz einnehmen.

(5) In der rassenbiologischen Rangordnung der Provinzen nehmen erwartungsgemäss die Zahlenverhältnisse der unterdurchschnittlichen Rassen in dem selben Masse zu, in welchem diejenigen der überdurchschnittlichen Rassen abnehmen. Abgesehen von geistigen Niveau der Rassen, benützten wir zwecks Vergleich und Kontrolle der Rassenordnung in den verschiedenen Provinzen weitere drei Kriterien. Wir haben dabei festgestellt, dass die blonden Rassen im durchschnitt begabter sind als die dunklen, die hochwüchsigen Rassen begabter als die mittelwüchsigen und die Rassen, die europäischen Züge aufweisen, höher begabt sind als diejenigen, deren Züge einen asiatischen Einschlag verraten.

(6) Die intellektuellen Juden weisen einen höheren biologischen Index auf, als die polnischen Juden. Die Blutgruppen schwanken sogar innerhalb der intellektuellen Gruppe: in dem Masse, in dem das geistige Niveau zunimmt, nimmt auch der biologische Wert zu.

(7) Die Rassenzusammensetzung ändert sich mit dem sozialen Milieu. Die Studenten städtischer Herkunft gehören häufiger als die Studenten ländlicher Herkunft den überdurchschnittlichen, den hochwüchsigen und den blonden Rassen an, wie auch denjenigen Rassen, die rein europäische Züge aufweisen.

(8) Die Rassenzusammensetzung ändert sich ferner auch mit der sozialen Schicht. Das Zahlenverhältnis der überdur-

chschnittlichen Rassen nimmt ab, je mehr wir von den höheren sozialen Schichten zu den niedrigeren übergehen. In der männlichen Serie haben wir die Reihenfolgen: Studenten, Bauern, Delinquenten. In der weiblichen Serie: Studentinnen, Fürsorgeschwestern, Bäuerinnen, Delinquentinnen. Das Zahlenverhältnis der überdurchschnittlichen Rassen ist bei den Delinquenten zweimal kleiner als bei den Studenten. Dagegen ist das Zahlenverhältnis der unterdurchschnittlichen Rassen bei Delinquenten dreimal höher.

(9) Dem Geschlecht nach: die Männer unseres Bauernmaterials gehören in überwältigenden Massen den überdurchschnittlichen Rassen an (97,8% der Fälle). Was jedoch das Studententmaterial betrifft, so gehören die Studentinnen häufiger als ihre Kollegen den überdurchschnittlichen Rassen an.

(10) Die psychologischen Beobachtungen stützen die morphologischen Schlussfolgerungen. Die rumänische Bevölkerung aus den Westprovinzen erscheint biologisch höher gestellt als die der übrigen Provinzen des Landes. Dies bewährt sich, sowohl für das Bauernmaterial, wie auch für das Studententmaterial.

BIBLIOGRAFIE.

1. FĂCĂOARU I.: Inteligența unei colonii de țigani. *Com. Soc. Rom. Antr.* 15. I. 1934.
2. FĂCĂOARU I.: Experimentelles Studium über das Verhältnis zwischen Rasse und Intelligenz. *Mitt. Int. Kongress f. Anthr.* București, 1937.
3. FĂCĂOARU I.: Beitrag zum Studium der wirtschaftlichen und sozialen Bewährung der Rassen. *Zeitschrift für Rassenkunde*, Vol. IX, H. 1, 1939.
4. FĂCĂOARU I.: Românii și popoarele vecine ca structură etnică și rasială. (In manuscris, din 1940, pp. 150).
5. FĂCĂOARU I.: Structura rasială a populației rurale din România. *Rev. „Igiene Socială“*, anul X, Nr. 1, București, 1940.
6. FĂCĂOARU I.: Cercetări antropologice în patru sate românești din Transnistria. (In manuscris, din 1942, pp. 230).
7. NECRASOV O.: Étude anthropologique de la Moldavie et de la Bessarabie septentrionales, București, 1941.
8. PAPILIAN V. și VELLUDA C.: Cercetări antropologice asupra Moșilor dintre Arieșe. *Analele Acad. Rom., Memoriile Secț. Științifice*, Seria III, Tom. XV, Mem. 19, București 1940.

Despre diatezele constituționale și frecvența lor la noi

de
Dr. P. RĂMNEANȚU

Natura diatezelor. Manifestarea diatezelor. Semnele de recunoaștere a diatezelor constituționale după N. Pende. Frecvența diatezelor. Diatezele în raport cu etatea. Biotipul și diatezele. Concluzii.

Natura diatezelor.

Noțiunile „constituție”, „predispoziție” și „diateză” cu toate că mai mulți autori le consideră ca sinonime, totuși dacă scrutăm minuțios literatura ne dăm perfect de bine seamă, că ele diferă atât ca origine, cât și ca semnificație.

Subt „constituție” se înțelege o unitate biologică morfo-funcțională determinată de ereditate și în parte influențată de mediu (G. Viola). Este o „*autonomie sigură*” (H. W. Siemens) cu aspecte morfologice, însușiri fiziologice și caractere psihologice corelate între ele. Privită constituția prin prisma variației pe care o îmbracă în masa populației, alături de tipul medionormal, morfologic și funcțional, se așează de o parte și alta „*constituțiile submorbide displastice*”. Expresiile acestea fiziopatologice în concepția constituționalistă veche formează așa numitele „*terenuri de boală*” sau „*diateze morbide*”. Școala nouă, mai ales cea italiană, reprezentată de G. Viola și N. Pende¹⁾, deviațiilor dela omul mediu unitar morfologic-funcțional-psihologic, ținând seama de constelația ormonală și sistemul regulator endocrinosimpatic, le atribuie patru ectipii: în sens morfologic *longitip și brevitip* și funcțional *stenic și astenic*. Noțiunea de „constituție” nu ne dă deci posibilitatea să ajungem, schematic la constituții parțiale. Ori ce tip uman trebuie neapărat să îmbrace structura uneia din cele patru variante precedente sau unul din temperamentele următoare, descrise de Kretschmer, dacă ar fi să utilizăm o altă clasificare, des menționată: *astenic, athletic, picnic și displastic*.

¹⁾ N. Pende: Trattato di Biotipologia umana. Milano, 1939.

„*Predispoziția*”, după M. v. Pfaundler, este o noțiune mai puțin abstractă ca a constituției. Permite să caracterizăm atât grupe cât și indivizi. Nu are însă un caracter statornic. Predispoziția este o stare care ușor și repede se schimbă, e efemeră. Nu are un conținut ereditar. Modificările suferite de organism sunt datorite mediului. Cu toate acestea cunoaștem predispoziții de rasă, etate, sex și altele legate de structura morfo-funcțională a individului. Astfel se știe că Evreii sunt mai frecvent predispuși la diabet și adipositate decât alte rase sau neamuri. Către sfârșitul perioadei infantile sunt frecvente tulburările de nutriție, avitaminozele, tulburările exogene ale pielii și diatezele exudative care sunt însă ereditare¹⁾. În raport cu sexul, sclerodermia e de două ori mai frecventă la femei decât la bărbați, hematoporfirinuria congenitală la bărbați e de 83,5%, iar porokeratoza Mibelli e de 71,5%, apoi herpesul oro-genital e mai frecvent tot la bărbați în timpul adolescenței, și asemenea diferențe pe sex am mai putea înșira multe.

„*Diateza*” este o stare morbidă individuală, înăscută, de cele mai multe ori ereditară, durabilă și care interesează organismul în ansamblul lui. Rolul eredității în mai toate diatezele a fost minuțios studiat și demonstrat pe arbori genealogici de Pfaundler, Kämmerer²⁾, v. Verschuer³⁾ (germani), Bray (englez) și de alții. Balyeat într-o lucrare făcută pe 1000 de cazuri dovedește că factorul ereditar în producerea diatezelor e cel mai important. Acesta de obicei se declanșează la o incitație fiziologică. Posibilitatea de a reacționa la condițiile paratipice i-a imprimat și denumirea de „*diateză alergică*”⁴⁾.

Diatezele au la bază „*un bloc de dispoziții înăscute*”⁵⁾. În

¹⁾ M. v. Pfaundler: Was bedeutet Bereitschaft (Disposition)? Handbuch der Erbbiologie des Menschen, G. Just, B. II, p. 542—543.

²⁾ N. Kämmerer: Allergische Diathese und Allergische Erkrankungen. München, 1934.

³⁾ O. F. v. Verschuer: Erbpathologie. Medizinische Praxis, Dresden, 1934.

⁴⁾ *Alergia* sau „*allos ergos*” este modificarea capacității organismului de a reacționa. În cazul unei infecții, de ex., la reinfecție organismul răspunde într-un fel diferit decât prima dată. (V. Pirquet, 1907).

⁵⁾ M. Pfaundler: Über Vererbungsfragen bei exsudativen Diathese. Der Erbarzt. B. 11 H. 5/6, 1943.

interiorul acestui bloc sunt „*sintropii*“⁶⁾). Acestea la influențele diferite ale mediului extern răspund în mod inegal. More și Kalb au găsit la aceiași indivizi, în cursul vieții, sintropii strânse. De remarcat mai ales sintropii între scleroze, urticarii, cataruri, distrofii vegetative-neurotice și eczeme.

Prin urmare producerea unei diateze necesită prezența alor trei factori: *blocul ereditar* (aceasta e mai ales dominant), *un sensibilizator* și *un excitant*.

Între diatezele alergice se înșiră: urticaria, astmul bronșial, catarul bronșial eozinofil, rinita vasomotorie, edemul angioneurotic (Quincke), tulburări gastro-intestinale alergice-anafilactice, migrena, epilepsia, eclampsia, purpura hemoragică, guta, reumatismul articular alergic, unele boli infecțioase alergice, eczema și altele mai puțin însemnate.

În grup privite, mai universal admise, sunt însă două, anume: *diateza limfatică* și *diateza artritică* sau *artritisul*. Prima e mai cunoscută și sub denumirea de *diateză litogenă* descrisă de Comby, iar a doua o mai întâlnim sub numele de *diateză scrofulo-tuberculoasă*.

N. Pende plecând dela aceste două grupe, fără să atribue diatezelor o altă semnificație decât a unei potențialități morbide originară în întreaga constituție „*totius substantiae*”, le individualizează sub alte aspecte. În clasificarea pe care ne-o oferă a atribuit o însemnătate deosebită sistemului neuro-vegetativ-endocrin și a lăsat pe plan cu totul secundar manifestarea diatezelor în clinică. Astfel la el întâlnim diateza neoplastică, diateza mezenchimo-abiotrofică-fibroplastică, din care face parte diateza nervoasă și diateza neuro-vegetativo-endocrinopatică.

Aceasta din urmă cuprinde diateza neuropatică, coloido-clazică-alergică, neuropatică-psihopatică și delinvențială.

Manifestarea diatezelor.

Diatezele fiind potențialități morbide, în general difuzate în întreg organismul și mai rar numai localizate, pot să rămână în tot cuprinsul vieții în această stare latentă, fără să se mani-

⁶⁾ „*Sintropie*“ este o corelație mai mult în sensul dinamic al cuvântului decât într-o direcție naturală.

festе sub forma vreunei boli. De obicei u însă se actualizează, îmbrăcând o înfățișare cronică nevindicabilă sau parțial curabilă. În aceste cazuri de sigur recunoașterea lor e ușoară. Cercetarea clinică și laboratorul ne duc la diagnostice precise. În stadiul de latență lucrurile nu stau însă chiar așa, potențialitățile, în afară de antecedentele familiale, sunt ascunse, de multe ori chiar foarte mult. Totuși, anumite semne le demască, la care adăogând și pe cele din istoricul familiei, putem stabili un diagnostic prezumtiv.

Fiindcă cercetările pe care le redăm aici aparțin aceluia sector al medicinei preventive, care are drept scop normalizarea constituției umane, noi ne-am ocupat cu diatezele constituționale în starea lor de potențialitate, nu sub formă de boli. De altfel materialul uman examinat a fost compus din oameni la aparență sănătoși. Fiindcă, după cât știm, până în prezent, numai N. Pende¹⁾ ne-a oferit o metodă de lucru în acest câmp de cercetare, e firesc că ne-am folosit de îndrumările lui.

Semnele de recunoaștere a diatezelor constituționale, după N. Pende.

DIATEZA ARTRITICA-LITOGENA.

Subiectul prezintă calviție dinți cu tendință spre expulsie, eczeme cutanate, hemoroizi, urină colorată și bogată în sediment nisipos. În familie sunt frecvente durerile nevralgice, artralgiile, durerile lombare (lumbago), colicile renale, crizele gutoase (dureri și tumefieri acute ale degetelor mari dela picioare), tofii cutanați și artritele cronice.

DIATEZA TUBERCULOASĂ.

Subiectul are torace plat, paralytic sau scurt infantil, e slab, ganglionii cervicali și axilari îi are măriți de volum cu tendință spre adenite cervico-axilare supurate, tendință la inflamații pleurale uscate sau exudative, la secreție bronșică, iperpigmentare cutanată, presiune arterială scăzută, dispneii ușoare, urcări mici de temperatură. În familie fapte frecvente de natură bacilară (adenite, sinovite, osteite, pleurite, lupus, peritonite cronice, tuberculoză pulmonară).

DIATEZA ADENOIDO-LIMFATICĂ.

Subiectul are facies limfatic, sărac în pigment, e păstuos, cu buze cărnoase, limbă îngroșată geografică, malformațiuni dentare, deseori are

¹⁾ N. Pende: Scienza dell'ortogenesi, Bergamo, 1939.

nas îngust, iperplazie limfatică a amigdalelor faringelui și celei palatine, a foliculilor dela baza limbii, a ganglionilor cervicali, axilari, inghinali, câteodată și splina o are mărită. Păr de tip fetal pe dos, brațe și antebrațe. *In familie* scrofuloza și adenoidismele sunt frecvente.

DIATEZA DISHEMICĂ-ANEMICĂ.

Subiectul prezintă paliditate, cu mucoasele vizibile slab colorate, câteodată ușor subicterice (icter hemolitic familial), în sânge hemoglobină redusă, scăderea numărului globulelor roșii, prevalența limfocitelor asupra granulocitelor, rezistența globulară redusă. *In familie* sunt frecvente diferite stări anemice.

DIATEZA PLETORICĂ-HIPERGLOBULICĂ.

Subiectul prezintă colorație intensă a mucoaselor, are gâtul scurt, toracele și abdomenul mărite, număr exagerat de globule roșii în sânge, hemoragii ușoare nasale sau hemoroidale. *In familie* se întâlnesc frecvent aceleași stări și frecvența ictusului apoplectic.

DIATEZA HEMORAGICĂ.

Subiectul are tendință la hemoragii nasale și ale gingiilor, la hemoragii când se taie sau își lovește buzele, la pete cutanate hemoragice spontane sau de origine infecțioasă, la tendință scăzută în coagularea sângelui în cazuri de hemoragie. *In familie* sunt frecvente bolile hemoragice.

DIATEZA LIPOGENĂ-HIPERVEGETATIVĂ.

Subiectul din copilărie are tendință spre îngrășare și lăcomie excesivă, volumul corpului e exagerat. *In familie* la fel.

DIATEZA ATREPSICĂ-HIPOVEGETATIVĂ.

Subiectul e slab și cu hipotrofie dela naștere, e incapabil să acumuleze grăsime chiar cu alimentație abundentă și cu o digestie bună. Corpul e delicat în toate părțile sale: mușchi, schelet, piele, organe interne. Absența de fapte morbide capabile să explice asemenea hipertrofie generală. (heredo-lues?).

DIATEZA NEOPLAZICĂ.

In familie sunt frecvente cazuri cu tumori, câteodată mai multe organe la același subiect. *Subiectul* prezintă o exagerată funcțiune a hipofizei anterioare, tiroidei, corticalei suprarenale, și a foliculului ovarian. Hipercolesterinemie? Hiperalkaloză?

DIATEZA ENDOCRINOPATICĂ.

In familie se observă frecvența anomaliilor tiroidiene, hipofizare, pancreatice, (diabet), genitale, suprarenale etc. *Subiectul* prezintă caractere de temperament endocrin variat, hipo- sau hiperfuncțiunea diferitelor glande.

DIATEZA NEUROPATICĂ.

In familie se constată frecvența stărilor nervoase (neurastenii isterică, psihonevroze, epilepsie, epileptoidism etc. *Subiectul* are simptome variate de caracter neuropatic.

DIATEZA DISTIMICĂ ȘI PSIHOPATICĂ.

Subiectul are anomalii ale caracterelor afectivo-voliționale, dispoziție ridicată sau scăzută, extravaganțe în câmpul psihic. *In familie* sunt frecvente psihozele și anomaliile de caracter.

DIATEZA AMORALĂ-DELINCVENȚIALĂ.

In familie sunt frecvente stările de imoralitate sau criminalitate. *Subiectul* prezintă manifestări de deviații de la morală sau chiar fapte criminale.

DIATEZA HIDROLABILĂ.

Subiectul suferă ușor variații în starea de turgor a țesuturilor, în cantitatea de urină, tendință la edeme tranzitorii ale țesutului subcutanat.

DIATEZA CATARALĂ-EXUDATIVĂ

Subiectul din copilărie are tendință la cataruri de tip congestiv acut, la cele mai ușoare influențe externe, ale variatelor mucoase: conjunctivale, nasale, faringo-laringiene, tracheo-bronchiale, gastro-intestinale. Prezintă frecvent exudațiuni cutanate, eczeme, cruste lăptoase, manifestări herpetice, etc.

DIATEZA SPASMOFILĂ.

Subiectul prezintă din copilărie tendință spre spasmuri ale mușchilor striati, ticuri, hipertonii musculare, crampe ale laringelui, faringelui, stomacului, colonului, căilor biliare, crampe vasculare hiper-reflexe neuro-musculare, acrocianoză angiospastică a extremităților.

DIATEZA ALERGICĂ-ANAFILACTOIDĂ.

Atât *subiectul* cât și *familia* prezintă manifestări frecvente de hipersensibilitate la anumite alimente sau medicamente; manifestări de urticarie; astm, prurit, febră, erupțiuni cutanate diverse, artralgiile și revărsări articulare reumatoidale, edeme cutanate trecătoare, etc.

DIATEZA METEOROPATICĂ.

Subiectul și *familia* au tendințe la manifestări nevralgice, artralgice, artritice, tulburări nervoase, vasculare, gastro-intestinale, psihice, colice și crize diferite, etc. la schimbările bruște de temperatură, umiditate și presiune barometrică.

DIATEZA OSTEODISTROFICĂ ȘI CHONDRODISTROFICĂ.

Atât *subiectul* cât și *familia* au tendință de a face fracturi și luxații

spontane, la cauze fără mare importanță. Tendință la rachitism, la alterații osteoartrite deformante, la decalcificieri ale scheletului, la excrescențe osoase și cartilagiinoase.

DIATEZA ANGIOPATICA ȘI CARDIOPATICA.

In familie se constată frecvența mare a arteriosclerozei, hipertensiunii, varicelor, anginei de piept, a bolilor de miocard și a valvulelor cardiace. *Subiectul* are hipertensiune precoce, tendință la hemoragii capilare sau la staze venoase capilare sau, la varice, oboseli la efort de natură cardiacă și tendință la aritmii.

DIATEZA HEMATO-BILIARA-COLEMICA.

In familie se întâlnește frecvent icterul, calculoza biliară, boli hepatice în general. *Subiectul* prezintă ușor colorit subicteric al conjunctivelor, dispepsii, colite, ușoare hiperemii hepatice, iritabilitate a dispoziției.

DIATEZA RENALĂ.

In familie sunt frecvente bolile de rinichi. *Subiectul* are albuminurie ortostatică, de mers sau de emoții. Face congestii renale și nefroze de origine toxică sau infecțioasă

DIATEZA AUTOINFECȚIOASĂ.

Predispozițiile pentru infecții cu germeni endogeni, de obicei saprofiți, la formarea de focare tonsilare, peridentare, bronșiale, biliare, apendiculare, ale colonului, ale căilor urogenitale, ale sânilor, feței și ale craniului.

DIATEZA ABIOTROFICA-INVOLUTIVA.

Familia face ușor leziuni atrofice și scleroase a diferitelor organe ca expresie a unei senescențe precoce, rinichi atrofici, ciroză hepatică, atrofia mucoasei gastrice, atrofia glandelor endocrine, atrofia țesutului elastic pulmonar, scleroza precoce a miocardului și arterelor, osteoporoză precoce de tip senil, sbârцитuri precoce, căderea precoce a părului și a dinților.

Frecvența diatezelor.

Prin combaterea mortalității, de boli infecțioase și ale copilăriei, media de viață s'a prelungit, paralel însă și frecvența bolnavilor, semiinvalidizilor și a indivizilor cu sănătatea fizică și psihică mediocră s'a înmulțit considerabil. R. Pearl a arătat că decesele până la etatea de 65 ani au drept cauze provocate de factorii exogeni și după această etate mai ales de cei endogeni. Prin urmare supraviețuitorii la bolile cu cauze create de me-

diul extern își datoresc sănătatea firavă sau chiar sdruncinată în mare parte diatezelor constituționale. Apoi ușor se poate presupune că actualizarea acestora nu are loc numai la 65 de ani, ci mult mai înainte, în plină maturitate. Cunoașterea acestor factori constituționali, ereditari, în medicina preventivă, cu scopul de a ocroti sănătatea celor tăriți, displastici și chiar numai acelor deviați dela normal, prezintă deci o importanță destul de însemnată. Depistarea lor la timp înseamnă prevenirea invalidității. La noi, sănătatea publică având însă pe primul plan de preocupare alte probleme, de sigur că față de diateze deocamdată nu va lua inițiative deosebite. Totuși, sesizarea problemei nu poate întârzia. Acesta e motivul care ne-a determinat ca în cursul cercetărilor¹⁾ de biologie umană, făcute pe indivizi adulți, de neam Român, să încercăm a aduce și unele contribuții în această problemă.

Redăm frecvența diatezelor depistate, ținând seama de clasificarea aplicată la recunoașterea lor.

Frecvența diatezelor pe sex

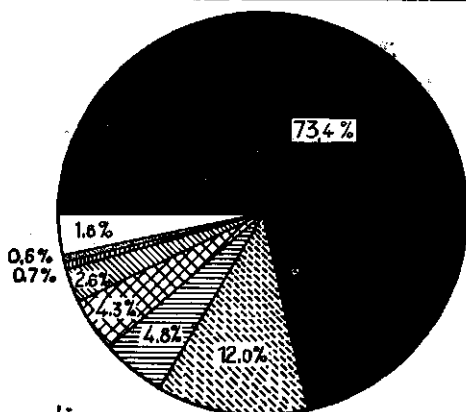
DIATEZA	Bărbați		Femei	
	Cifre	%	Cifre	%
Total	1174	100,0	976	100,0
Normali	971	82,7	608	62,3
Endocrinopatică	92	7,8	165	16,9
Atreptică	16	1,4	88	9,0
Tuberculoasă	51	4,3	42	4,3
Lipogenă	17	1,5	38	3,9
Neoplazică	7	0,6	9	0,9
Endocrinopatică și tuberculoasă	4	0,3	8	0,8
Endocrinopatică și neoplazică	2	0,2	4	0,4
Artritică	4	0,3	2	0,2
Adenoïdo-lîmfatică	2	0,2	1	0,1
Neuropatică	1	0,1	1	0,1
Osteo și chondro-distrofică	—	—	1	0,1
Neexaminați	7	0,6	9	0,9

Din tabela precedentă și grafica următoare reiese că 26,6% din populația examinată a prezentat semne de diateze. Cele mai frecvente în ordine descrescândă se înșiră în felul următor: en-

¹⁾ Cercetările noastre au fost făcute în cursul verii anului 1939, în cadrele Institutului de Igienă din Cluj, pe populația a 20 de comune din Plășile: Baia de Arieș și Iara, din județul Turda.

docrinopatică, atreptică, tuberculoasă, lipogenă, neoplazică, endocrinopatică asociată cu tuberculoasă și altele. Grupa neurovegetativă-endocrinopatică se așează deci înaintea celei limfatice (scrofulo-tuberculoasă).

Frecvența diatezelor.

Legendă:

Normali: ◀ Endocrinopatică: ◀ Atreptică: ◀
 Tuberculoasă: ◀ Lipogenă: ◀ Neoplazică: ◀
 Endocrinopatică și tuberculoasă: ◀ Alte: ◀

Pe sex, femeile au mai frecvent diateze decât bărbații, procentul lor e de 37,7 față de 17,3 găsit pe bărbați. În special diatezele endocrinopatică, atreptică, lipogenă și neoplazică sunt mai frecvent întâlnite la femei decât la bărbați. Cea tuberculoasă e egală la ambele sexe. Diferența la cea neoplazică am găsit-o mai redusă față de rezultatele altor cercetări, poate din cauză că am examinat prea puține persoane. E interesant de remarcat, că la unele din cazurile cu diateză carcinomatoasă am întâlnit asociere cu ipertiroidism: grupa endocrinopatică și neoplazică. Terenul acesta comun a fost relevat, acum câțiva ani de Fischer și mai ales de Nihans¹⁾ pe materialul uman din Elveția.

Diatezele în raport cu etatea.

Diatezele constituționale apar cu o frecvență variată în raport cu etatea, domiciliul, profesiunea și neamul populației. În

¹⁾ Nihans: Krebs und endokrine Drüsen. Basel, 1933.

legătură cu etatea, ce ne interesează aici, frecvența lor crește în mod paralel pe măsură ce aceasta urcă. Astfel după unele date, dela etatea de 0— $\frac{1}{2}$ an până la 40 de ani, procentul lor urcă dela 4 la 40.

În ansamblul lor, rezultatele cercetărilor noastre duc la aceleași concluzii: dela etatea de 20—24 de ani până la 45—49, procentul diatezelor depistate crește dela 16,8 la 31,8.

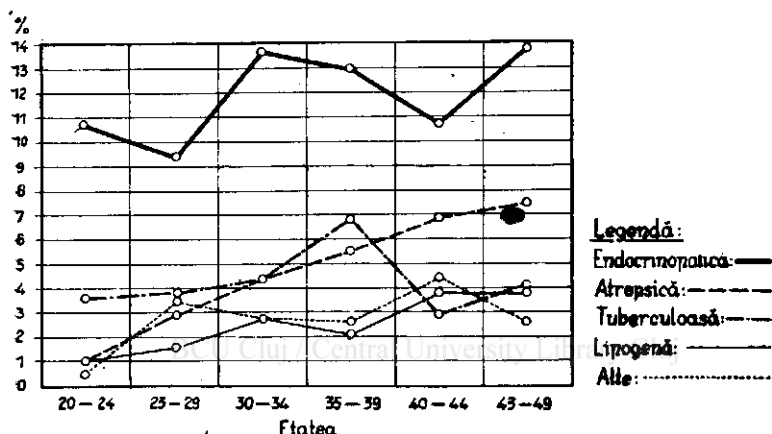
Frecvența diatezelor pe etate

DIATEZA	Total	Etatea in ani					
		20—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49
Total	2150 100,0	197 100,0	448 100,0	415 100,0	383 100,0	345 100,0	362* 100,0
Normali	1579 73,4	164 83,2	354 79,0	300 72,3	268 70,0	246 71,3	247 68,2
Endocrinopatică	257 12,0	21 10,7	42 9,4	57 13,7	50 13,0	37 10,7	50 13,8
Atreptică	104 4,8	2 1,0	13 2,9	18 4,3	21 5,5	24 6,9	27 7,4
Tuberculoasă	93 4,3	7 3,6	17 3,8	18 4,3	26 6,8	10 2,9	15 4,1
Lipogenă	55 2,6	2 1,0	7 1,6	11 2,7	8 2,1	13 3,8	14 3,9
Neoplazică	16 0,7	—	4 0,9	4 1,0	2 0,5	6 1,7	—
Endocrinopatică și tuberculoasă	12 0,6	—	3 0,7	4 1,0	2 0,5	1 0,3	2 0,6
Endocrinopatică și neoplazică	6 0,3	—	2 0,4	—	1 0,3	2 0,6	1 0,3
Artritică ,	6 0,3	—	2 0,3	—	—	2 0,6	2 0,6
Adenoido-limfatică	3 0,1	—	1 0,2	1 0,2	—	—	1 0,3
Neuropatică	2 0,1	—	1 0,3	—	1 0,3	—	—
Osteo și chondro-distrofică	1 0,1	—	—	—	—	1 0,3	—
Neexaminați	16 0,7	1 0,6	3 0,7	2 0,5	4 1,0	3 0,9	3* 0,8

*) 1 caz de etate necunoscută.

Nu toate diatezele se comportă însă între aceste etăți la fel: sunt unele care manifestă o anumită selecție față de etate. Astfel pe când diateza atrepsică, cea lipogenă și neoplazică urcă paralel cu etatea, cea tuberculoasă prezintă o urcare de frecvență mai ales între 30—39 de ani. Diateza endocrinopatică nu este influențată decât foarte puțin din partea etății.

Frecvența diatezelor pe etate.

Diateza și biotipul.

Intrebarea pe care ne-o punem, dacă între diateză și biotip poate exista sau nu o asociație, în primul rând trebuie justificată dacă e logică, cum de altfel se procedează întotdeauna de câte ori între două atribute se caută o corelație. Ținând seamă că sub biotip înțelegem manifestarea vitală individuală, adică un fenotip structural-dinamic unitar, iar că diateza este o stare morbidă individuală, răspunsul nu poate fi decât afirmativ. Pe același subiect e normal să cercetăm dacă două însușiri se însoțesc sau se resping reciproc. De altfel în această materie există deja nenumărate răspunsuri. Biotipul longilin microsplanchnic ipovegetativ joacă rol important în diateza limfatică, iar cel brevilin megalosplanchnic ipervegetativ în cea artritică.

Determinând biotipul după metoda descrisă cu altă ocazie¹⁾, am obținut rezultatele din tabela următoare:

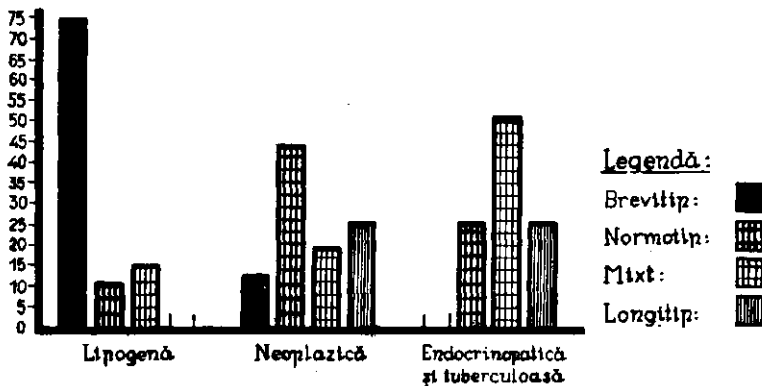
¹⁾ P. Râmneanțu: Cercetări asupra constituției umane la Români. *Buletin Eugenic și Biopolitic*, Nr. 5—8, 1942.

Diateza și Biotipul

DIATEZA	BIOTIPUL								
	Total	Cifre				Procente			
		Brevitip	Normotip	Mixt	Longitip	Brevitip	Normotip	Mixt	Longitip
Total	2187	301	580	848	413	14,1	27,1	39,5	19,3
Normali	1566	201	441	649	275	12,8	28,2	41,4	17,6
Endocrinopatică	257	46	75	91	45	17,9	29,2	35,4	17,5
Atreptică	104	3	17	38	46	2,9	16,3	36,5	44,2
Tuberculoasă	93	3	19	39	32	3,2	20,4	42,0	34,4
Lipogenă	55	41	6	8	—	74,5	10,9	14,6	—
Neoplazică	16	2	7	3	4	12,5	43,7	18,8	25,0
Endocrinopatică și tuberculoasă	12	—	3	6	3	—	25,0	50,0	25,0
Endocrinopatică și neoplazică	6	2	4	—	—				
Artritică	6	1	1	2	2				
Adenoidolinfatică	3	—	1	1	1				
Neuropatică	2	—	—	1	1				
Osteo și chondrodistrofică	1	—	—	—	1				
Neexaminați	16	2	6	5	3				

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Diateză și biotip.

Urmărind variația frecvențelor procentuale a diatezelor întâlnite, dela un biotip la altul și ținând încontinuu sub ochi distribuția acestora la indivizii fără diateze, într'adevăr constatăm unele congruențe. Diateza atrepsică e mult mai frecventă la longitipi și aproape inexistentă la brevitipi. Cea tuberculoasă se comportă aproape identic. Diateza lipogenă e însă cu totul la polul opus. Diatezele endocrinopatice și neoplazice nu prezintă în schimb nicio polarizare. Asociația aceasta o citim și din grafica precedentă.

CONCLUZII.

1. Diatezele sunt stări morbide individuale, ereditare, durabile care interesează organismul în ansamblul lui. Diatezele au la bază „un bloc de dispoziții innăscute”, în interiorul căruia există „sintropii” (Pfaundler).

2. Depistând diatezele constituționale cu ajutorul semnelor de recunoaștere propuse de N. Pende am găsit că la Românii studiați, au frecvența de 37,7% la femei și de 17,3% la bărbați. Cele mai frecvente diateze găsite, sunt, în ordinea descrescândă a procentelor: cea endocrinopatică, atrepsică, tuberculoasă, lipogenă și neoplazică. Cu excepția celei tuberculoase, care e egală la ambele sexe, celelalte sunt mai frecvente la femei decât la bărbați. Cea neoplazică prezintă însă o diferență pe sexe mai redusă față de celelalte trei diateze înșirate.

3. Intre frecvența diatezelor și etate în general am găsit un mers paralel, cu tendință de urcare spre vârstele mai mari, cu excepția celei endocrinopatice care nu este influențată de etate, iar cea tuberculoasă prezintă o urcare mai ales între 30—39 de ani.

4. Față de tipul constituțional al persoanelor examinate diateza atrepsică și cea tuberculoasă e mai frecventă la longilini, iar cea lipogenă la brevilini. Diatezele endocrinopatice și neoplazice nu prezintă nicio polarizare față de biotip.

Ereditatea și mediul în determinarea caracterelor somatice și mintale

de
S. P. CUPCEA

1. Generalități.

Intr'o expunere anterioară¹⁾ am accentuat faptul că orice manifestare umană este rezultatul realizării unei potențialități ereditare sub influența modelatoare a mediului. Oricare ar fi caracterul somatic sau mintal studiat, vom găsi totdeauna co-existența și interacțiunea acestor doi factori: ereditate și mediu. Vieța nu este drumul unui pur destin ereditar, după cum nu este nici o simplă rezultantă a influenței mediului.

Aceste două forțe sunt, între ele, în raport invers-proporțional: cu cât determinanta ereditară este mai puternică, cu atât influența mediului va fi mai limitată, în timp ce, în cazul unui caracter cu o pregnanță ereditară mai redusă, mediul poate acționa în limite mult mai largi.

Determinarea raportului de contribuție a eredității și a mediului este de o importanță covârșitoare atât teoretică cât și practică. Limitele plasticității unui caracter somatic sau mintal fiind fixate de componenta sa ereditară, este natural că și limitele îmbuătățirii și educabilității acestui caracter să fie suprapuse limitelor determinantei genetice.

Importanța deosebită a componentei ereditare în determinarea caracterelor somatice și mintale este demonstrată oridecâteori construim un pedigriu, în care, de cele mai multe ori, vedem reapărând aceleași caractere normale sau patologice, dealungul generațiilor, dându-ne impresia unui „stil al familiei” care tinde să se realizeze, într'o proporție mai mică sau mai mare, în membrii aceleiași descendențe.

Metoda genealogică, deși ne dă indicațiuni de o valoare incontestabilă asupra prezentei unui caracter ereditar, nu ne dă

¹⁾ Din *metodologia geneticeii umane*. Bul. Eug. și Biopol. 1943. No. 7—8, p. 247.

decât informațiunii insuficiente asupra contribuției *cantitative* a eredității, în raport cu contribuția *cantitativă* a mediului. Cvanțificarea raportului ereditate — mediu s'a putut realiza, în biologia umană, numai prin metoda gemenilor.

În studiul amintit mai sus, am expus principiile și metoda determinării raportului ereditate-mediu pe baza cercetărilor la gemeni. Am arătat acolo că gemenii uniovulari, fiind quasi-identici din punct de vedere ereditar, vor datora diferențele dintre ei numai factorului peristatic, și deci, ne indică valoarea contribuției mediului chiar prin aceste diferențe. În schimb, gemenii biovulari, fiind frați obicinuiți dar concomitenți, nu vor avea o identitate ereditară, diferențele dintre ei fiind măsura variabilității determinată atât de factorul ereditar, cât și de cel de mediu. „Presupunând că influența mediului este aceeași atât pentru gemenii uniovulari, cât și pentru gemenii biovulari, este necesar ca să scădem diferența găsită la gemenii uniovulari din diferența găsită la gemenii biovulari, pentru a găsi cantitatea de diferență datorită factorului genetic” (15).

Acest raționament formează baza pe care s'au construit formulele de cuantificare a raportului ereditate-mediu (Holzinger, Lenz, Ignatiev, Hogben) și care au format subiectul unei expunerii anterioare¹⁾.

¹⁾ Metodele de determinare a raportului ereditate-mediu pe baza studiului gemenilor au fost expuse în Buletinul Eugenic și Biopolitic, 1943, No. 7—8, pg. 247—262, unde cititorul poate găsi informațiuni mai amănunțite. Dintre metodele expuse acolo, utilizăm în expunerea de față în deosebi formula lui Holzinger și aceea a lui Lenz. Reamintim aceste formule:

Holzinger utilizează coeficienții de corelație ai caracterului studiat, la gemeni uniovulari (ri) și biovulari (rf):

$$\text{ereditatea} = \frac{ri - rf}{1 - rf}$$

Aceiași formulă se poate aplica și în cazul când în loc de coeficienții de corelație utilizăm procentul cazurilor concordante la uniovulari și a celor concordante la biovulari.

Lenz stabilește raportul contributiv ereditate-mediu din deviația medie procentuală a caracterului la uniovulari (u_1) și la biovulari (u_2).

Raportul $\left(\frac{u_2}{u_1}\right)^2 - 1$ ne arată de câte ori este mai puternică componenta ereditară decât cea peristatică, în determinarea caracterului studiat.

2. Ereditatea și mediul în determinarea caracterelor somatice.

În rândurile care urmează vom încerca să înfățișem contribuția eredității și a mediului în câteva din aspectele mai importante ale evoluției individuale, așa cum această contribuție rezultă din studiul gemenilor.

Dacă aruncăm o privire asupra curbei de creștere a unui caracter antropometric, la gemenii uniovariari — de ex., statura, vom vedea că, în general, ritmul de creștere al celor doi membri ai perechii se suprapune și prezintă o asemănare impresionantă (fig. 1.), spre deosebire de ritmul de creștere al gemenilor biovariari, ale căror divergențe sunt evidente (fig. 2.). Para-

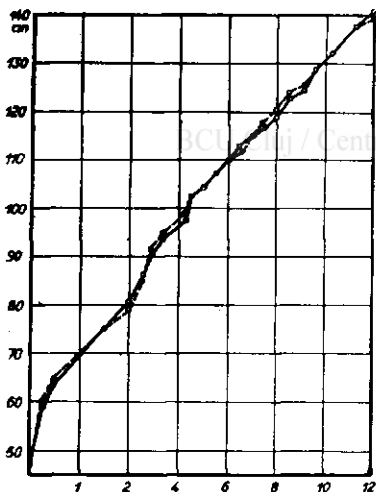

Fig. 1. — Curba de creștere a staturii la o pereche de gemeni uniovariari. (din Zeller, 24).

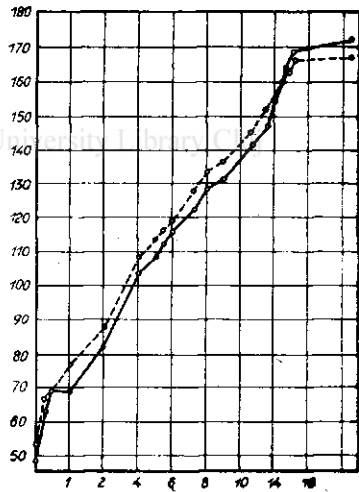

Fig. 2. — Curba de creștere a staturii la o pereche de gemeni biovariari. (din Zeller, 24).

lelismul curbei de creștere a gemenilor uniovariari — spre deosebire de ceea ce observăm la biovariari — ne arată că fenomenul creșterii conține o puternică determinantă ereditară, ceea ce face ca acolo unde ereditatea este identică (uniovariari), creșterea de-asemena să fie identică, iar acolo unde există diferențe de structură ereditară (biovariari), să apară și diferențe ale ritmului de creștere.

Componenta ereditară a caracterelor antropologice nu are însă aceeași intensitate de manifestare în cursul întregii perioade de creștere: ea este mai pregnantă la unele vârste, și mai puțin pregnantă la alte vârste, fapt care determină o susceptibilitate diferită față de factorii de mediu, în cursul diferitelor etape ale evoluției individuale.

Pentru a ne da seama de variația pregnanței factorului ereditar în cursul creșterii, vom utiliza diferențele dintre gemenii uniovulari. Se știe că gemenii uniovulari au o structură ereditară quasi-identică, iar diferențele dintre ei sunt în cea mai mare parte rezultatele acțiunii mediului. Aceste diferențe ne vor servi ca un indicator al intensității influenței peristatice și, implicit, al gradului de stabilitate și pregnanță ereditară a unui caracter.

În Tabela I vom expune diferențele dintre gemenii uniovulari, pe categorii de vârstă, la câteva caractere antropometrice (diferențele sunt exprimate în diferențe medii procentuale).

BCU Cluj Cluj National University Library Cluj
Tabela I.

Diferențele medii procentuale ale gemenilor uniovulari, pe grupe de vârstă (după v. Verschuer, 19).

Grupele de vârstă	Diferențele medii procentuale				
	Statură	Lungimea membr. inf.	Diametrul biacromial	Perimetrul toracic	Greutatea
0—2	0,82	—	0,82	1,32	2,35
3—5	0,82	1,20	1,39	0,93	1,60
6—8	0,51	0,71	0,72	0,83	1,75
9—11	0,54	0,64	0,67	1,13	2,02
12—13	0,67	0,88	0,96	1,25	2,88
14—15	0,65	0,70	0,86	0,93	2,04
16—18	0,56	0,66	0,87	1,18	1,94
19—25	0,48	0,78	1,01	1,57	3,17
peste 25 ani	0,45	0,55	0,90	1,63	3,47

Din datele expuse în această tabelă reiese evident că în cursul creșterii există, pentru toate caracterele antropologice descrise, perioade în care diferențele dintre gemenii uniovulari sunt mai mari (deci susceptibilitatea la influențele mediului este mai mare), și perioade în care diferențele dintre acești gemeni sunt mai mici (deci susceptibilitatea la influențele mediului este mai

mică). Factorul ereditar nu-și manifestă dela începutul evoluției individuale întreaga valoare determinativă: imediat după naștere există o perioadă de plasticitate, o perioadă mai mult sau mai puțin eredo-labilă, în timpul căreia organismul este mai receptiv față de acțiunile peristatice.

Componenta ereditară a creșterii se manifestă apoi cu o pregnantă accentuată în general după vârsta de 3—4 ani, determinând o perioadă eredo-stabilă, care durează până la începutul pubertății, când prenanța factorului ereditar este din nou mai scăzută, ceea ce permite o mai mare receptivitate față de acțiunea forțelor peristatice, după cum ni o dovedește creșterea diferențelor dintre gemenii uniovulari în această perioadă (v. Verschuer, 19).

Creșterea, ca orice fenomen vital, este rezultanta exteriorizării unei potențialități ereditare sub influența modelatoare a forțelor peristatice. Receptivitatea față de influențele de mediu depinde de *pregnanța*, de forța de manifestare și exteriorizare a factorului ereditar. Această forță de manifestare a determinantei genetice — după cum ne arată studiul gemenilor — nu se manifestă integral dela începutul evoluției individuale, ci se accentuează paralel cu creșterea și prezintă o scădere la începutul pubertății, dând din nou o mai largă posibilitate de modelare factorilor peristatici. Aceste două perioade de vârstă (epoca imediat după naștere și epoca inițială a pubertății) reprezintă deci, pentru caracterele somatice, un fel de perioade quasi-eredo-labile, deci *momentul lor educativ*, momentul în care sunt mai receptive pentru influențe peristatice, spre deosebire de celelalte perioade de creștere, caracterizate printr'o mai accentuată stabilitate a determinantei genetice. Adăogăm, ca o concluzie importantă metodologică, că determinările somatice făcute în perioadele eredo-labile, și mai ales acelea din primii ani, înainte de manifestarea pregnantă a factorului ereditar, nu pot avea o prea mare valoare prognostică, și nici o prea mare valoare reprezentativă pentru evoluția individuală, dat fiind instabilitatea lor.

*

Gemenii uniovulari având o structură genetică identică, vor fi cu atât mai asemănători cu cât factorul ereditar este mai pregnant, mai puternic, și vor fi cu atât mai diferiți cu cât fac-

torul ereditar este mai puțin pregnant, mai puțin accentuat. Mediul are o acțiune diferențiată asupra gemenilor uniovulari, căci niciodată mediul nu poate avea o identitate comparabilă cu identitatea lor originară ereditară. Prin înaintarea în vârstă, gemenii uniovulari sunt supuși unei acțiuni din ce în ce mai diferențiată a mediului, fiindcă vârsta nu face decât să cumuleze impresii peristatice divergente în raport cu fondul lor genetic comun.

Caracterele somatice cu o plasticitate ereditară mai accentuată vor fi cu atât mai diferite la gemenii uniovulari, cu cât aceștia sunt mai în vârstă; în schimb caracterele cu o determinantă ereditară mai accentuată vor rămâne asemănătoare, indiferent de cumulara acțiunii mediului prin înaintarea în vârstă. Mai mult: determinanta ereditară poate — cum am arătat mai sus — să-și exteriorizeze pregnanța în mod progresiv în cursul evoluției individuale, și în acest caz caracterul respectiv să devină din ce în ce mai asemănător, cu cât gemenii uniovulari se apropie de maturitate. Central University Library Cluj

Creșterea diferențelor dintre gemenii uniovulari paralel cu vârsta ne demonstrează deci prezența unei importante componente peristatice în determinarea unui caracter, în timp ce scăderea diferențelor dintre uniovulari concomitent cu apropierea de echilibrul evolutiv al maturității demonstrează predominarea unei componente ereditare, incomplet manifestată la naștere și a cărei pregnanță se accentuează progresiv în cursul procesului de creștere.

În Tabela I se constată că unele caractere evoluează prin creștere spre o accentuare a asemănărilor la gemenii uniovulari (statură, lungimea membrului inferior), în timp ce altele tind să devină mai divergente în spre maturitate (greutatea, perimetrul toracic). Pentru a exprima mai învederat acest fenomen, am expus în mod comparativ (Tabela II) media diferențelor uniovularilor de toate vârstele (0 ani — adult) și diferențele dintre uniovularii adulți (peste 25 ani) notând cu + creșterea, cu — scăderea și cu 0 staționarea acestor diferențe la gemenii adulți în raport cu grupul tuturor vârstelor. Această tabelă exprimă deci tendința de a evolua spre asemănare sau spre diversitate a unor caractere somatice paralel cu vârsta gemenilor.

Tabela II.

Variația diferențelor gemenilor uniovulari în raport cu vârsta
(calculat din materialul lui v. Verschuer, 19).

Caracterul antropometric	Diferențele medii la gemeni uniovulari		Creșterea sau scăderea diferențelor
	0 ani— aduți	Numai aduți	
Greutatea	2,33	3,47	+1,14
Perimetrul toracic	1,18	1,63	+0,45
Inălț. morf feței	0,83	0,89	+0,06
Diam. bizigomatic	0,76	0,80	+0,04
Diam. biacromial	0,90	0,90	0,00
Perim. cefalic oriz.	0,64	0,57	-0,07
Statura	0,60	0,45	-0,15
Lung. membr. inf.	0,73	0,55	-0,18
Lung. membr. sup.	0,70	0,48	-0,22
Diam. ant-post. cef.	0,89	0,70	-0,29

După cum reiese din Tabela II, gemenii uniovulari devin mai asemănători cu vârsta în ceea ce privește perimetrul cefalic, statura, lungimea membrului inferior și superior și diametrul anteroposterior cefalic. Factorul ereditar determinant al acestor caractere are o pregnanță progresivă în raport cu creșterea, în timp ce componenta ereditară a greutateii, a perimetrului toracic, a diametrului biacromial, etc., are o pregnanță mai redusă, ceea ce permite o acțiune diferențiatoare a mediului, cumulată în cursul perioadei de creștere. În figura 3 (după v. Verscher) este redată variația diferențelor dintre gemeni în raport cu vârsta (gemeni uniovulari, biovulari de acelaș sex și biovulari de sexe diferite). Cele două grafice superioare (greutatea și perimetrul toracic) ne arată o creștere a diversității uniovascularilor în raport cu vârsta, în timp ce, cele trei grafice de jos cuprind caractere antropometrice (diametre cefalice și statura) care prezintă o scădere a diferențelor gemelare la uniovasculari, la vârstele mai mari. Se poate observa în acelaș timp cum, toate dimensiunile corporale exprimate în această figură prezintă o tendință evidentă de accentuare a diferențelor uniovascularilor în epoca primei copilării și a începutului pubertății, deci prezintă cele două perioade de plasticitate ereditară descrise mai sus.

Tabloul antropometric al adultului este rezultatul exteriorizării factorului de creștere genetic sub influența forțelor peristatice active în special în perioadele genetico-labile ale evolu-

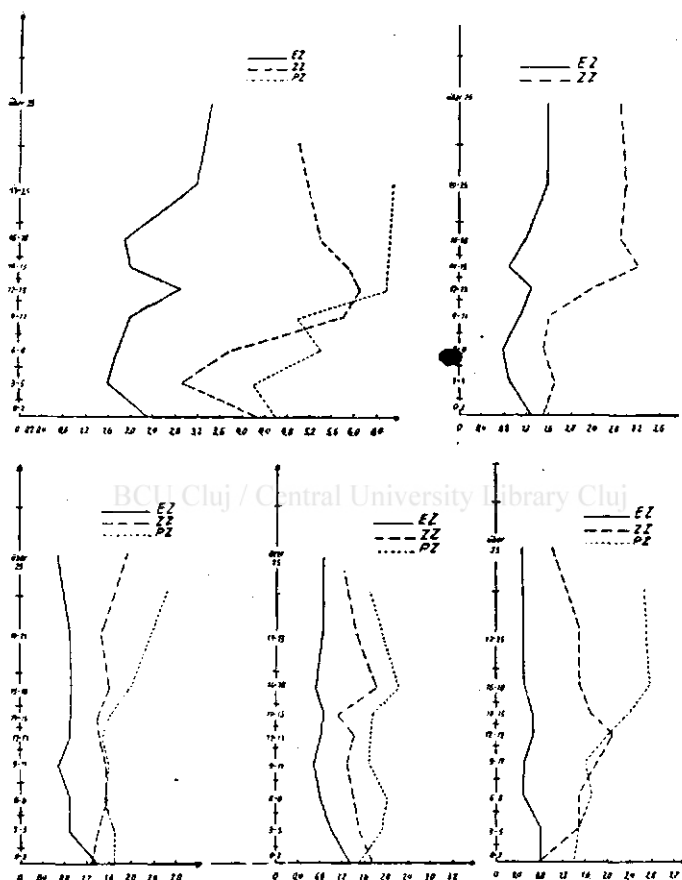

Fig. 3. — Evoluția diferenței medii dintre gemeni uniovulari (EZ.), biovulari de acelaș sex (ZZ.) și biovulari de sexe diferite (PZ.), în raport cu vârsta la următoarele caractere antropometrice: greutatea, perimetrul toracic (sus), diametrul anteroposterior cefalic, diam. transvers cefalic și statura (jos). După v. Verschuer, reproducă din Lotze (11).

ției individuale. Perioada adultă, reprezentând un moment de echilibru evolutiv, ne va permite să apreciem rezultatul quasi-final al interacțiunii ereditate-mediu din punctul de vedere al determinării caracterelor somatice. Elaborând prin metoda lui

Lenz și aceea a lui Holzinger datele publicate de v. Verschuer și acelea ale lui Newman și colaboratorii (15) privitoare la caracterele antropologice ale gemenilor uniovulari și biovulari la sfârșitul perioadei de creștere, am obținut valorile raportului ereditate-mediu expuse în Tabela III.

Tabela III.
Raportul dintre ereditate și mediu în determinarea variației caracterelor somatice.

	<i>Ereditate</i>	<i>Mediu</i>
Grupele de sânge ¹⁾	100%	—
Culoarea ochilor ¹⁾	98%	2%
Nr. liniilor papil. digitale ⁴⁾	90%	10%
Culoarea părului ¹⁾	90%	10%
Statura ²⁾	89%	11%
Perimetrul oriz. cefalic ^{3)*)}	88%	12%
Diam. ant.-post. cefalic ^{2)*)}	87%	13%
Lungimea membr. sup. ³⁾	86%	14%
Lungimea membr. infer. ³⁾	86%	14%
Inălț. morfol. a feței ³⁾	80%	20%
Diametrul bizigomatic ³⁾	79%	21%
Lungimea bustului ¹⁾	76%	24%
Diam. biacromial ³⁾	73%	27%
Perimetrul toracic ²⁾	71%	29%
Greutatea ²⁾	66%	33%

¹⁾ Elaborat după datele lui v. Verschuer, citate de Lotze (11).

²⁾ Proporția ereditate-mediu dată de v. Verschuer in *Erbpathologie* (20).

³⁾ Elaborat după datele publicate de v. Verschuer in *Zeitschr. Morph. Anthrop.* (19).

⁴⁾ Valoarea ereditară după Newman, Freeman, Holzinger (15).

*) Trebuie să amintim aici că pentru studiul factorilor ereditari în determinarea diametrelor cefalice, metoda gemenilor nu este o metodă potrivită. v. Verschuer a observat că dimensiunile craniene ale gemenilor se comportă cu totul diferit de celelalte însușiri, având tendința de a da curbă bimodală a diferențelor procentuale, ceea ce nu se observă la nege-
meni. Factorul perturbator este, după v. Verschuer, coexistența în același
uter. Prin această coexistență capul gemenilor suferă anumite modificări
mecano-traumatice, și ei diferă mai mult decât ar putea fi diferențiați
de cel mai extrem „mediu netraumatic“. Prin aceasta ne dau falșă impresie
a unei eredo-labilități simțitoare, ceea ce nu corespunde realității. Este,
credem, important să accentuăm că modificările traumatice, oricât ar fi de

Din Tabela III. rezultă că valoarea componentei ereditare nu este aceeași la toate caracterele antropometrice studiate. Raportul ereditate-mediu variază între $100 F:O M$ (grupele sanguine) până la $66E:33M$ (greutatea), formând între aceste valori extreme o serie continuă de valori descrescânde ale raportului $E:M$.

Acest raport quasi-final dintre componenta ereditară și cea peristatică este rezultatul interacțiunii factorului ereditar și al celui de mediu în cursul perioadei de creștere. Determinanta ereditară nu are aceeași pregnanță în cursul întregului proces de creștere, ci are perioadele de labilitate descrise mai sus, perioade care implică o receptivitate crescută la influența factorilor peristatici.

Receptivitatea la acțiunea peristazei, în timpul perioadelor eredo-labile, nu este însă la fel de mare, la diferitele caractere somatice. Unele caractere au un grad mai mare de receptivitate peristatică în cursul perioadelor eredo-labile, în timp ce alte caractere au o receptivitate peristatică foarte redusă, chiar și în aceste perioade. Caracterele cu o receptivitate peristatică mai accentuată în copilărie, vor prezenta, la sfârșitul epocii de creștere, o componentă de mediu mai accentuată (greutate, perimetrul toracic etc.), în timp ce, caracterele cu o receptivitate peristatică redusă în timpul epocii de creștere, vor prezenta, în epoca adultă, o componentă ereditară mai accentuată. Deci raportul final dintre componenta ereditară și cea peristatică, la adult, este determinat de gradul de receptivitate față de influențele mediului, în cursul perioadei de creștere. Această receptivitate față de mediu este maximă în anumite perioade zise eredo-labile și variază de la caracter la caracter. *Însă ori cât de importantă ar fi componenta peristatică și oricât de scăzută ar fi penetranța factorului ereditar, contribuția finală a mediului în determinarea caracterelor somatice discutate mai sus, nu*

mari, nu sunt modificări de „mediu normal“ și nici nu implică o determinantă ereditară redusă. Spre exemplu: faptul că prin amputație scurtăm membrul superior cu orice valoare dorim, nu înseamnă că lungimea membrului superior ar fi determinată de factori peristatici. Tot astfel modificările formei craniului prin factori mecano-traumatici inerenti situației excepționale de gestație gemelară, nu permite nici o concluzie asupra ereditabilității diametrelor cefalice.

a trecut, nici în cazul celui mai eredo-labil caracter, de $1/2$ din contribuția eredității.

Mediul poate actualiza și modela potențialitățile ereditare, dar numai în anumite limite. Aceste limite sunt fixate de prenanța factorului ereditar. Acțiunea modificatoare a mediului, în cazul caracterelor somatice, a fost cuprinsă între 0%—33% din variabilitatea totală a fenotipului; la toate caracterele studiate factorul ereditar s'a dovedit a fi determinantul cel mai important al diferențelor interindividuale.

*

Caracterele somatice umane se grupează în două „configurații” (Gestalt) principale, în două unități globale descriptive: tipul rasial și tipul constituțional. Atât tipul rasial, cât și tipul constituțional nu rezultă din nici una dintre valorile parțiale descrise mai sus, ci din raporturile dintre aceste valori și din structuralizarea lor în unități configurative specifice.

Caracterele parțiale (statură, culoarea ochilor, perimetrul tonacic etc.) sunt elemente constitutive ale „întregului” antropologic, și își câștigă semnificația chiar prin această participare la întreg.

Wertheimer și Hesketh constată, într'o lucrare a lor, că „acele caractere care sunt cele mai utile în determinarea tipului rasial, sunt de o mică importanță în diferențierea variantelor constituționale”. (22). Într'adevăr, în timp ce diagnosticul rasial se bazează în primul rând pe: grupe de sânge — complex pigmentar — statură — indici cefalici și faciali, diagnosticul constituțional este bazat pe determinarea dezvoltării cavităților corporale (deci în special pe diametre orizontale, greutate etc.) în raport cu dezvoltarea totală a individului.

Dacă am încerca să grupăm caracterele antropometrice după gradul lor de utilitate în diagnosticul rasial și în diagnosticul constituțional, vom constata că, măsurătorile cele mai utilizate în antropologia rasială se grupează spre categoria caracterelor cu cea mai puternică componentă ereditară, în timp ce măsurătorile utile determinării constituției se grupează spre categoria caracterelor cu cea mai mare componentă peristatică. Diagnosticul rasial utilizează deci, în primul rând, caractere eredo-stabile, în timp ce diagnosticul constituțional utilizează mai ales caractere cu tendință spre eredo-labilitate.

T a b e l a IV.

Ereditatea caracterelor antropologice în raport cu utilitatea lor diagnostică rasială și constituțională.

		Ereditate			
Eredo- stabile	↑	Grupele de sânge	100%	↓	Elemente de dg rasial
		Culoarea ochilor	98%		
		Liniiile papilare no.	90%		
		Culoarea părului	90%		
		Statura	89%		
		Perim. oriz. cefalic	88%		
		Diam. anteropost. cefalic	87%		
		Lung. membr. super.	86%		
		Lung. membr. infer.	86%		
		Inălț. morfol. a feței	80%		
Eredo- labile	↓	Diam. bizigomatic	79%	↑	Elemente de dg constituțional
		Lungimea bustului	76%		
		Diam. biacromial	73%		
		Perim. toracic	71%		
		Greutatea	66%		

Această tendință de grupare a caracterelor izolate ne aruncă o lumină și asupra componentei ereditare a celor două configurații somatice: tip rasial și tip constituțional.

Tipul rasial, rezultând dintr'o serie de elemente eredo-stabile, va fi mai puțin influențat de condițiile peristatice. În schimb, tipul constituțional, în a cărui compunere intră mai ales elementele antropometrice cu tendință de eredo-labilitate, va fi supus influențelor peristatice în limitele receptivității peristatice a elementelor componente. Constituția somatică, am putea spune că este *educabilă* — spre deosebire de structura rasială. Și este foarte probabil că *momentul educativ* al tipului constituțional, deci momentul de receptivitate maximă la acțiunea mediului să corespundă cu momentele educative ale componentelor sale care, după cum am văzut, au o plasticitate maximă imediat după naștere și în perioada inițială a pubertății. Intr'o serie de cercetări anterioare (3) am arătat că tipul constituțional se modifică în cursul perioadei de creștere, atât prin influența directă a factorilor de mediu cât și prin selecția pe care acest mediu o exercită asupra diferitelor tipuri, în strânsă legătură cu dispozițiile lor patologice specifice. Însemnătatea acestei constatări pentru educația fizică și ortogeneză credem că nu mai e nevoie să fie subliniată.

3. Ereditatea și mediul în determinarea caracterelor mintale.

Întâia și poate cea mai importantă problemă care se pune oricărui cercetător în domeniul manifestațiilor psihologice este problema metodelor de determinare a acestor manifestațiuni. În timp ce caracterelor somatice sunt caractere materiale, măsurabile metric, caracterelor mintale sunt fenomene dinamice, în continuă devenire și în neîncetată fluctuație adaptativă. Pe de altă parte funcțiunile mintale și aspectele psihice nu pot fi determinate „în sine” ca funcțiuni propriu-zise, independent de situația specifică și materia căreia li se aplică, ci sunt totdeauna reacțiuni la anumite situații. Astfel, de exemplu, noi nu putem niciodată studia capacitatea de a memoriza „în sine”, ci numai capacitatea de a memoriza un anumit material: numere, cuvinte, figuri, etc., deci nu putem cunoaște funcțiunea ca atare, ci randamentul ei în situații specifice.

Metoda *testelor* psihologice presupune că felul de a reacționa sau realizarea într'o situație specifică *circumscrișă* este corelată cu valoarea funcțiunii ca atare și că gradul de realizare într'o situație specifică *circumscrișă* este un indicator al gradului de realizare al funcțiunii respective în orice situații analoage din afară de laborator. De exemplu: faptul că un individ reține, în mod constant, în condițiuni de laborator, 7 din 10 numere citite o singură dată, ne arată că, foarte probabil, acel individ în viața lui de toate zilele sau în activitatea lui școlară, etc., va reține, dintr'un material format din numere, aproximativ în aceeași proporție și că, în situații din viața sa (de exemplu în profesiunea sa), va fi, în cece privește reținerea numerelor, în mod constant superior unui alt individ care, în condiții de laborator, nu a reținut decât 3 din cele 10 numere prezentate. Deci metoda testelor se bazează pe ipoteza că randamentul dintr'un sector *circumscriș* de comportare a unei funcțiuni este simptomatic pentru randamentul respectivei funcțiuni în orice împrejurări.

Un număr enorm de cercetări ne-a arătat că această ipoteză este în bună măsură valabilă atunci când e vorba de aspectul cognitiv al psihicului, deci de manifestările legate de ceea ce numim inteligență și funcțiuni de cunoaștere: memorie, atenție, etc. De-asemena examinarea prin probe *circumscrișe*, prin

teste, ne dă indicațiuni valoroase asupra unor aptitudini motorice, asupra abilității manuale, a rapidității și preciziei mișcărilor, etc. Mult mai puțină valoare are această examinare segmentară în domeniul vieții afective. Aspectul afectiv al personalității este prin excelență format din procese și momente psihologice în continuă devenire. Deși există o atitudine afectivă fundamentală, o constantă afectivă a fiecărui individ, nu putem avea niciodată siguranța că examinarea unui „moment” din comportamentul unei persoane este semnificativă pentru stilul general al trăirilor lui afective. Există, de exemplu, incontestabil indivizi în general veseli și indivizi în general deprimați. Dar examinarea circumscrisă, de scurtă durată, va putea oricând să surprindă un moment de veselie la individul caracterizat prin deprimare și prin aceasta să ne dea un tablou psihologic care, deși valabil pentru momentul examinării, nu exprimă conduita cu caracter permanent a individului respectiv. În domeniul vieții afective și volitive nu ne vom putea măsura deci la metoda testelor, căci prin aceasta nu am face decât „secțiuni psihologice transversale” valabile pentru „momentul psihologic al examinării”, dar neesențiale pentru conduita „vitală”, de durată a persoanei studiate. În acest domeniu metoda testelor va trebui completată cu punctul de vedere al studiului „istoric”, „longitudinal” al personalității, deci cu observarea îndelungată a comportării în diferite situațiuni vitale.

Într'un studiu anterior (5) am adunat cele mai importante date obținute de diferiți autori prin aplicarea testelor psihologice la gemeni, și am căutat să le elaborăm după metoda lui Holzinger (15) pentru a stabili valoarea raportului ereditate-mediu în determinarea principalelor aspecte mintale.

Cele mai multe din aceste cercetări s'au adresat inteligenței. Unanimitatea autorilor a constatat că inteligența gemenilor uniovulari corelează într'o măsură deosebit de mare (coeficienți de corelație în jurul lui 0.90), în timp ce inteligența gemenilor biovulari corelează în măsură mult mai mică, apropiată de corelația fraților obicinuți (în jurul coeficientului de 0.50), ceea ce denotă existența incontestabilă a unei puternice componente ereditare în determinarea inteligenței*). Gemenii uniovu-

*) Dăm ca exemplu o serie din cercetările mai importante asupra inteligenței la gemeni, pentru a demonstra că toți autorii au constatat corelația puternică a uniovularilor, și corelația mai redusă a biovularilor:

lari sunt atât de asemănători din punctul de vedere al inteligenței încât, după cum arată Hildreth (citată după Schwesinger, 18), *rezultatele perechilor de gemeni se aseamănă mai mult decât rezultatele aceluiași indivizi cărora li s'a aplicat de două ori testul de inteligență*. Astfel în materialul lui Hildreth diferența medie între gemenii uniovulari a fost de 5,9 puncte coeficient de inteligență, în timp ce diferența medie dintre examinarea și reexaminarea aceluiași indivizi a fost de 6,8 puncte coeficient de inteligență.

Pentru a exprima cantitativ valoarea factorului ereditar în determinarea inteligenței, vom utiliza materialul lui Newman, Freeman și Holzinger (15), acesta fiind recoltat în cele mai riguroase condițiuni științifice, prin eliminarea factorului etate, pe calea corelației parțiale. Newman și colaboratorii au găsit cu testele Otis, următoarele corelații:

Corelația inteligenței la gemeni uniovulari . .	0.922
Corelația inteligenței la gemeni biovulari . .	0.612

Transformând aceste valori prin metoda lui Holzinger, ajungem la constatarea că: *variațiile inteligenței sunt datorite cel puțin 80 % eredității și cel mult 20 % mediului*.

În strânsă legătură cu inteligența este nivelul educațional sau etatea educațională. Desigur că educația este un factor de mediu, dar, în aceleași condiții educative, receptivitatea față de factorul educativ este strâns legată de capacitatea mintală. Newman și colaboratorii au constatat că, în aceleași condițiuni educative, asemănarea gemenilor uniovulari este mult mai mare (coeficientul de corelație 0.892) decât asemănarea gemenilor biovulari (coeficientul de corelație 0.696). Aceasta însemnează

	Biovulari	Uniovulari
Meriman (Binet 5—9 ani)	0,77	0,88
(Binet 10—16 ani)	0,30	0,86
(Army Beta 5—9 ani)	0,52	0,92
(Army Beta 10—16 ani)	0,64	0,84
Lauterbach (Terman)	0,56	0,77
Wiengfield	0,59	0,82
Holzinger (Binet)	0,63	0,88
Herrmann și Hogben (Otis)	0,48	0,86
Rife (Stanford-Binet)	0,78	0,95
Herrman, Lancel, Hogben	0,51	0,84

că diferențele individuale în ceea ce privește profitul educativ sunt determinate în mare măsură de ereditate. Cuantificarea prin metoda lui Holzinger ne arată o determinantă ereditară de 64% și o contribuție a mediului de 36% la etatea educațională a copilului.

Exercițiul propriu zis are o componentă ereditară și mai accentuată, după Wilde (23). Rezultatele experimentale obținute de acest autor ne arată o contribuție ereditară de aproximativ 82% în perfecționarea prin exercițiu, ceea ce pledează pentru faptul că exercițiul diferențiază prin valorificarea și exteriorizarea unor diferențe potențiale ereditare.

Tot ereditatea este determinanta fundamentală în funcțiunile mintale (memorie, atenție), în aptitudini motorice și în scris. Valoarea componentei ereditare rezultată prin elaborarea corelațiilor la gemeni uni și biovulari, publicate de diferiți autori, este următoarea:

Atenția (Paetzold)	72%	ereditate
Memoria (Luria)	66%	ereditate
Aptitudini motorice (Mc. Nemar)	68%	ereditate
Scrișul (Newman și colab.)	76%	ereditate

Rezultă din aceste date că, în determinarea inteligenței, a funcțiunilor mintale și a aptitudinilor motorice, factorul ereditar este de 2—3 ori mai important decât factorul peristatic.

În privința aspectului afectiv al personalității, cercetările la gemeni sunt mult mai puține. În studiul nostru amintit înaintea (5), fiind scris înainte ca Gottschaldt să-și fi publicat rezultatele cercetărilor bazate pe observația îndelungată, ne-am bazat pe datele obținute de H. D. Carter (2) prin metoda testelor, după care corelațiile aspectului emotiv-activ la gemeni au fost următoarele:

gemeni uniovulari	0,580
gemeni biovulari	0,255

Elaborând aceste date prin metoda lui Holzinger, am găsit, în domeniul afectiv, o componentă ereditară de 44%, ceea ce ne-a lăsat impresia că în timp ce funcțiunile intelectuale sunt predominant determinate de inteligență, afectivitatea ar fi aspectul personalității determinat în mai mare măsură de mediu.

Realitatea însă este cu totul alta. La începutul acestui capitol am stăruit asupra faptului că, în domeniul afectivității și al voinței, examinarea unui singur moment psihologic nu ne spune prea mult asupra comportării de durată în viață. Vieța afectivă fiind într-o continuă devenire dinamică, momentele ei izolate nu sunt reprezentative pentru ansamblul procesului și pentru directiva fundamentală. În domeniul eredopsihologiei cel care și-a dat seama mai lămurit de acest fapt este K. Gottschaldt.

Văzând insuficiența metodelor utilizate în studiul aspectului emotiv-afectiv al personalității, Gottschaldt a completat metoda experimentală cu metoda observației prelungite. Pentru a avea posibilitatea unei bune observații a realizat un lagăr de gemeni la Norderney în anii 1936—37, în care au fost supuse unei observațiuni completate cu experimentări repetate 139 perechi gemeni, fiecare fiind studiată cel puțin 9 săptămâni. Natural că un timp atât de mare de studiu a permis colectarea unui material extrem de valoros și variat. Nu vom reda aici rezultatele parțiale, la fiecare din probele și observațiunile executate, ci vom expune rezultatul final al cercetării, așa cum a fost concretizat de autor.

Gottschaldt (7) a grupat cercetările făcute în câteva categorii psihologice, și anume: 1. Suprastructura noetică, cuprinzând aspectul cognitiv al persoanei împreună cu inteligența, gândirea și funcțiunile mintale; 2. Dispozițiile motivaționale, cuprinzând motivele, ritmul și energia activității; 3. Flexibilitatea psihică, adică ușurința de a trece de pe un plan mintal pe altul, spontaneitatea adaptabilității mintale; și 4. Tonalitatea afectivă fundamentală, expresie psihică a tonusului biologic, labilitatea, periodicitatea și formele de manifestare.

În toate aceste categorii psihologice asemănarea gemenilor uniovulari a depășit cu mult — uneori cu foarte mult — asemănarea celor biovulari, indicându-ne prezența permanentă a unor puternice componente ereditare. După Gottschaldt, raportul ereditate-mediu este următorul:

Aspectul cognitiv al personalității	2,6	Ered. la 1 mediu
Dispozițiile motivaționale	6,3	Ered. la 1 mediu
Flexibilitate psihică	4,7	Ered. la 1 mediu
Tonalitatea afectivă fundamentală	12,0	Ered. la 1 mediu

Transformând aceste raporturi în procente, pentru a le putea compara cu datele altor autori, obținem următoarele valori:

Aspectul cognitiv	E=72%	M=28%
Dispoziții motivaționale	E=86%	M=14%
Flexibilitate psihică	E=82%	M=18%
Tonalitatea afectivă fundam.	E=92%	M= 8%

Aceste date ne demonstrează că, atunci când considerăm persoana umană din punctul de vedere al conduitei de durată, cu caracter de permanență, factorul care domină în determinarea atitudinilor afective este factorul ereditar. Mai mult: se pare că, în domeniul structurei profunde a personalității, în domeniul substratului endotim (afectiv), modificabilitatea calităților psihice prin influențe de mediu este mai mică chiar decât în domeniul intelectului. Personalitatea profundă, nerațională, afectivo-conativă, este în măsură și mai mare determinată de ereditate decât superstructura ei adaptativă intelectuală-cognitivă. (Gottschaldt).

În Tabela V vom reda valoarea raportului ereditate-mediu în determinarea celor mai importante aspecte ale vieții psihice.

TABELA V.

Raportul dintre ereditate și mediu în determinarea variației însușirilor psihice.

	<i>Ereditate</i>	<i>Mediu</i>
Tonalitate afectivă fundamentală ¹⁾	92%	8%
Dispozițiile motivaționale ¹⁾	86%	14%
Flexibilitatea psihică ¹⁾	82%	18%
Exercițiul ²⁾	82%	18%
Inteligența ³⁾	80%	20%
Scrisul ³⁾	76%	24%
Aspectul cognitiv în ansamblu ¹⁾	72%	28%
Atenția ⁴⁾	72%	28%
Aptitudini motorice ⁵⁾	68%	32%
Memoria ⁶⁾	66%	33%
Etatea educațională ³⁾	64%	36%

¹⁾ Valoarea ereditate-mediu dată de Gottschaldt (7).

²⁾ Valoarea dată de Wilde (23).

³⁾ Valoarea dată de Newman, Freeman și Holzinger (15).

⁴⁾ Calculată după materialul lui Luria (12).

⁵⁾ Calculată după materialul lui Mc Nemar (13).

⁶⁾ Calculată de Gottschaldt după materialul lui Paetzold (16).

În această tabelă am expus rezultatele obținute de diferiți autori, alegând în domeniul cognitiv-intelectual și motor cercetările bazate pe metoda testelor (întrucât în acest domeniu metoda testelor și-a dovedit suficient valabilitatea), preferând în schimb, în domeniul afectiv-conativ, datele obținute prin metoda observației îndelungate, întrucât în domeniul structurii profunde a personalității numai metoda observației longitudinale ne dă informațiuni de o suficientă valabilitate. În acest fel aspectul afectiv se dovedește a fi cel puțin tot atât de legat de structura genetică a personalității ca și aspectul intelectual, deși prin metoda testelor această legătură nu a putut fi în așa măsură evidențiată, datorită faptului că testele mintale surprind doar atitudinea afectivă din momentul examinării, moment care nu totdeauna implică structura afectivă cu caracter de permanență a persoanei studiate.

O concluzie indiscutabilă se impune însă din tot acest material și anume: Determinanta fundamentală a vieții mintale — în toate aspectele ei principale — este determinanta ereditară. *Valoarea contributivă a eredității în domeniul mintal variază, după aspectul studiat, între 64% și 92%, fiind deci aproximativ de aceeași ordine de mărime ca și valoarea contributivă pe care ereditatea a avut-o în câmpul caracterelor somatice (între 66% și 100%, conform materialului expus în capitolul precedent).*

4. Raportul dintre caracterelor somatice și mintale.

Materialul pe care l-am expus în capitolele precedente ne arată, fără îndoială, că atât aspectul somatic cât și aspectul psihologic al persoanei umane este în mare măsură determinat de forțele eredității, de structura genetică înscrisă în plasma germinală. O privire de ansamblu ne permite — în urma cvantificărilor făcute cu ajutorul metodei gemenilor — să apreciem ca *prag minimal contributiv al eredității*, atât în ceea ce privește caracterelor somatice cât și cele mintale, proporția de $\frac{2}{3}$ din variabilitatea totală a caracterelor umane.

În mod natural, această constatare ne pune în fața unei probleme dintre cele mai spinoase și mai mult discutate: atât caracterelor somatice cât și cele psihice, fiind predominant determinante de ereditate, nu cumva sunt legate între ele în așa

fel ca unei structuri specifice somatice să-i corespundă și o mentalitate specifică?

Gândirea mendeliană ne-a obișnuit cu ideea că factorii ereditari au tendința de a se comporta mai mult sau mai puțin independent, dar nu este mai puțin adevărat că uneori acești factori se leagă în „blocuri” ereditare, cu tendința netă, deși nu absolută, de a se transmite în mănunchiuri și constelații ereditare specifice. Problema legăturii dintre caracterele ereditare somatice și mintale nu va putea fi rezolvată deci pe plan teoretic, ci numai pe planul real al determinării lor.

Pentru a demonstra corelația dintre caracterele fizice și cele mintale, majoritatea cercetătorilor au urmat o cale indirectă, căutând să dovedească existența unor diferențe psihologice între grupările umane diferite ca aspect somatic. Nenumărate studii comparative s'au adresat diferitelor etnii umane, pentru a găsi diferențe mintale corespunzând diferențelor de aspect somatic prezentate de aceste etnii, și în special corespunzând diferențelor de compoziție rasială.

Deși multe din aceste cercetări au demonstrat existența unor diferențe psihice importante între diferitele grupe etnice, aproape toate suferă de acelaș neajuns metodologic: enorma greutate de a face studii psihologice comparative la grupări umane cu nivele culturale și lingvistice diferite.

Să luăm ca exemplu problema inteligenței, fiindcă aproape toate cercetările de psihologie comparată s'au mărginit la măsurarea ei. Inteligența nu se exteriorizează sub forma unei funcțiuni mintale propriu zise, ci sub forma unor reacțiuni la situațiuni specifice, utilizând diferite tehnici de exprimare, dintre care cea mai importantă este tehnica verbală, deci limbajul. Majoritatea testelor utilizate în psihologia comparată și rasială au fost teste care măsoară *nu inteligența ci exteriorizarea verbală a inteligenței.*

Aceste teste, zise verbale, sunt valabile numai atunci când ne-am asigurat de omogenitatea cultural-lingvistică a colectivului examinat, căci numai astfel diferențele interindividuale sau intergrupale găsite sunt datorite inteligenței propriu zise. Dacă grupele examinate nu sunt omogene ca facilitate verbală, diferențele obținute prin testele de inteligență verbale exprimă

nivelul lingvistic sau cultural și nu dau o imagine fidelă a nivelului mintal.

Acest neajuns s'a încercat să se remedieze prin introducerea testelor zise neverbale și de performanță, formate din probleme exprimate numai în imagini și figuri, teste pentru a căror executare nu se cere nici un element verbal, ele putând fi aplicate și la muți sau insuficient cunoscători ai limbei. Nici testele de performanță însă nu pot elimina cu totul factorul cultural, pentru că sunt silite a utiliza figuri, imagini, forme și elemente informative care nu au aceeași semnificație și nu sunt la fel de familiare în toate cercurile culturale: un vapor (din testele Pintner-Paterson), un ceas, o căruță, o formă geometrică, etc., sunt figuri obicinuite în viața noastră cotidiană, dar sunt grupe umane pentru care aceste obiecte pot fi necunoscute sau pot avea o semnificație cu totul diferită de aceea pe care li-o atribuim noi. Totuși testele de performanță au marcat un progres prin eliminarea factorului verbal și ne-au demonstrat că multe dintre diferențele găsite între unele grupe rasiale sau etnice sunt simțitor mai reduse decât ne-au părut în urma examinărilor cu metode verbale.

Vom aminti numai rezultatele, atât de des citate, ale examinărilor de inteligență făcute în armata americană cu ocazia războiului trecut. Americanii au găsit diferențe evidente de inteligență între diferitele grupe etnice, iar aceste diferențe au format apoi punctul de plecare alor nenumărate concluziuni privitoare la ierarhia mintală a etniilor. Probele cu caracter verbal ale Americanilor (Army Alpha), pe care s'au bazat cercetările, au diferențiat variatele grupe etnice examinate în mare măsură după cunoștințele lor lingvistice și nu după inteligența lor. Dovadă este faptul că diferențele găsite prin aceste teste verbale nu au mai fost regăsite — sau au fost mult mai reduse — atunci când s'au aplicat teste neverbale și în special așa zisele probe de performanță.

Astfel Italienii din America au obținut cu testele verbale de inteligență un coeficient de inteligență mediu de 84.5 (un număr de 13 cercetări), în timp ce la un test de performanță Goodenough au obținut C.I.=89, iar la testele neverbale ale armatei (Army Beta) au obținut coeficientul 96. Chinezii și Japonezii au obținut la testele verbale coeficientul de inteligență

mediu 89.1, în timp ce la cele neverbale și de performanță au obținut 101.5. Aceeaș deosebire între rezultatul testelor verbale (Army Alpha) și neverbale (Army Beta) a fost găsită la Mexicani: primele au dat C.I.=87, iar cele neverbale C.I.=96 (Klineberg, 10).

Faptul că mânuirea perfectă a limbei este de o importanță deosebită în reușita la testele de inteligență se poate dovedi și prin constatarea aproape unanimă a cercetătorilor că grupele formate din indivizi care vorbesc obicinuît două limbi dau, în mod constant, rezultate inferioare la testele verbale de inteligență, fie din cauza unei confuzii între cuvintele celor două limbi, fie datorită faptului că în fiecare limbă numărul cuvintelor cunoscute este relativ mai redus. „Urmează că abilitatea unui copil de a vorbi și înțelege limba engleză nu justifică utilizarea unui test verbal englez, și mai ales nu justifică compararea lui cu un alt copil care vorbește numai engleza, vieța lui întreagă”. (10).

Chiar figurile și formele utilizate în testele neverbale pot avea semnificație diferită în diferite condiții culturale, după cum am amintit mai sus. În timp ce, de exemplu, orășanul este obicinuît cu formele geometrice (patrate, triunghiuri, etc.), săteanul le va mânuî cu o abilitate mai redusă, ceea ce ne va da falșă impresie a unei inferiorități mintale. Atunci când în testele neverbale introducem elemente informative uzuale *urbane și rurale în proporție egală*, diferențele dintre urbani și rurali prezintă o tendință evidentă de a scădea. (1).

Aceste considerațiuni ne îndeamnă să fim de o prudență deosebită în interpretarea rezultatelor obținute prin testele de inteligență (și în bună măsură prin toate testele) atunci când colectivul examinat nu prezintă o omogenitate de limbă și cultură, pentru a nu interpreta diferențe de nivel verbal și cultural ca diferențe de capacitate mintală. Dar nici omogenitatea de limbă și cultură nu este încă suficientă pentru a ne asigura condiții riguroase de cercetare. Trebuie să ne asigurăm și o identitate de vârstă a colectivelor examinate și comparate, fiindcă atât însușirile fizice cât și cele mintale sunt supuse unei evoluții în timp, ceea ce face ca adesea diferențele dintre două grupe să nu fie diferențe reale ci să fie datorite inegalității etății medii a grupelor.

Estabrooks (6) a căutat să coreleze inteligența cu complexul pigmentar la un grup de copii, găsind următorii coeficienți de inteligență medii:

ochi albaștri	108.9
ochi bruni	105.0
păr deschis	109.1
păr închis	106.3

Interpretările acestor date au dus la concluzia că diferențele dintre aceste grupe sunt în realitate numai diferențe datorite vârstei. E cunoscut faptul că complexul pigmentar al copiilor tinde să devină mai închis, paralel cu înaintarea în vârstă, iar pe de altă parte este o constatare universală faptul că Coeficientul de Inteligență este, în general, ceva mai mare la etățile mai mici. Repartizarea după complexul pigmentar a grupat copiii examinați în două categorii diferite ca vârstă, ceea ce a adus și diferențe de coeficient de inteligență. Intr'adevăr, Estabrooks și-a reluat cercetările, studiind numai copii de aceeași vârstă, iar aceste noi rezultate nu se mai aseamănă cu cele obținute la prima cercetare:

ochi bruni	112.6
ochi albaștri	104.9
păr închis	104.8
păr deschis	104.7

Acest exemplu ne arată că, pe lângă omogenitatea de limbă și nivel cultural, grupele examinate și comparate vor trebui să prezinte și o omogenitate de vârstă. Psihologia încă nu ne-a pus la dispoziție un mijloc de determinare a însușirilor mintale care să poată face abstracție de diferențele discutate mai sus.

Problema raportului dintre caracterele somatice și cele mintale a dat naștere la nenumărate studii. Cele mai importante dintre ele le găsim rezumate într'o bine cunoscută lucrare sintetică a lui Paterson (17). Însă din toată această mulțime de studii abia câteva sunt clădite prin respectarea condițiilor fundamentale de omogenitate de limbă, cultură, vârstă și sex.

Cea mai importantă cercetare care ține seama de toate aceste cerințe se leagă de numele lui Pearson (o cităm după Hogben, 8).

Pearson a examinat trei grupe omogene: o grupă de studenți ($n=1011$), o grupă de băieți de 12 ani, ($n=2298$) și o grupă de fete de 12 ani ($n=2165$). Pentru a-și asigura o bună apreciere a nivelului mintal a utilizat toate mijloacele de informație: rezultate școlare, observarea, evaluarea profesorilor, etc. Corelațiile obținute de Pearson între nivelul mintal și caracterele somatice sunt expuse în tabela VI.

Aceste corelații sunt foarte reduse și în majoritatea cazurilor neconsistente (la un grup sunt de ex. pozitive, la altul negative), fapt care-l duce pe autor la concluzia că, în mod practic noi nu putem atribui diferitelor tipuri somatice, diferențe de nivel mintal.

TABELA VI.

Corelația între nivelul mintal și unele caractere somatice.
(Cercetările lui Pearson, citate după 8).

Studenți (1011).

Cu greutatea	0,046
Cu greutatea rap. la statură	0,060
Cu statura	-0,006
Cu diam. anteropost. cefal	0,111
Cu diam. transvers cefalic	0,097
Cu indicele cefalic	-0,061

Evrei (2298) și Eleve (2165)

	<i>Băieți</i>	<i>Fete</i>
Cu diam. anteroposter. cefalic	0,139	0,084
Cu diam. transvers cefalic	0,109	0,113
Cu înălțimea auriculară	0,073	0,053
Cu indicele cefalic	-0,041	0,067
Cu culoarea ochilor	0,080	0,058
Cu culoarea părului	0,090	0,090
Cu forma părului (ondulat, etc.)	0,037	-0,091

Atât însușirile mintale, cât și cele somatice sunt, în cea mai mare măsură determinate ereditar. Legătura dintre ele — și în special legătura dintre nivelul mintal și caracterele rasiale, care a fost cea mai mult studiată¹⁾ — este atât de redusă, încât

¹⁾ Aici este vorba de caracterele normale ale etniilor europene, căci în domeniul patologic și constituțional pot exista unele legături, care vor fi discutate cu altă ocazie (micro și hidrocefalia sau afinitatea patologică a unor constituții etc.).

justifică întru totul constatarea făcută de Prof. I. Moldovan: „... însușirile psihice se moștenesc, în parte cel puțin, independent de cele somatice și după norme care le pot fi proprii”. Independența relativă a însușirilor psihice va face ca diferențelor antropologice să nu le corespundă obligator diferențe de mentalitate, și invers, ca grupe somatice omogene să poată fi diferite ca reacțiune mentală. „Foarte rar deci s'ar putea deduce din aspectul rasial somatic structura sufletească a individului în toate amănunțele ei, sau chiar și numai în toate părțile ei esențiale”. (14).

*

Ceeace am voit să accentuăm prin expunerea acestor date este faptul că *persoana umană, atât sub aspect somatic, cât și sub aspect mintal, este în primul rând un produs al factorilor ereditari*. Limitele acțiunii mediului sunt mult mai reduse și depind de limitele potențialităților ereditare, iar valoarea unui individ, ca și valoarea unui grup, este rezultanta zestrei ereditare pe care o poartă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBLIOGRAFIE:

1. ANASTASI, A.: *Differential Psychology, New-York*. Macmillan, 1937.
2. CARTER H. D.: *Twin Similarities in Emotional Traits*. Character and Person. 1935.
3. CUPCEA S. P.: *Constituție morfologică și etate*. Cluj, C. Rom. 1939.
4. CUPCEA S. P.: *Din metodologia geneticeii umane*. Bul. eug. biopol. 1943. 7—8.
5. CUPCEA S. P.: *Studii eugénice*. Sibiu, C. Românească 1942.
6. ESTABROOKS G. H.: *Intelligence and Pigmentation of Hair and Eyes in Elementary School Children*. Am. J. Psych. 1929.
7. GOTTSCHALDT K.: *Erbpsychologie der Elementarfunktionen der Be-gabung* in Handbuch der Erbbiologie des Menschen vol. V—1.
8. HOGBEN L.: *Genetic Principles in medicine and Social Science*. New-York. Knopf. 1932.
10. KLINEBERG O.: *Race Differences*. New-York. Harper. 1935
11. LOTZE R.: *Zwillinge. Oehrnigen*. Hohenlohsche BhdI. 1937.
12. LURIA A. R.: *The Development of Mental Functions in Twins*. Character. and Pers. 1936.
13. Mc NEMAR: *Twin Resemblance in Motor Skills and The Effect of Practice thereon*. J. of genet. Psych. 1933.
14. MOLDOVAN I.: *Biologia familiei și etnobiologia*. Bul. Eug. biopol. 1942. N. 9—12.

15. NEWMANN, FREEMAN, HOLZINGER: *Twins. A Study of Heredity and Environment*. The Univ. Chicago Press. 1937.
16. PAETZOLD I.: *Vererbung und Schulerziehung*. Arch. f. Rassen u. Gesellschafts Biol. 1935.
17. PATERSON D. G.: *Physique and Intellect*. New-York. The Century Co. 1930.
18. SCHWESINGER G. C.: *Heredity and Environment*. New-York. The Macmillan Co. 1933.
19. v. VERSCHUER O.: *Die Erbbedingtheit des Körperwachstums*. Ztschr. f. Morphol. Anthropol. 34. 1934.
20. v. VERSCHUER O.: *Erbpathologie*. Dresden, Leipzig, Steinkopff 1934.
21. v. VERSCHUER O.: *Leitfaden der Rassenhygiene*. Leipzig, G. Thieme 1941.
22. WERTHEIMER, HESKETH.: *The Significance of the Physical Constitution in Mental Disease*. Baltimore. Williams-Wilkins 1929.
23. WILDE K.: *Zur Erbpsychologie der Übung*. citat după 7.
24. ZELLER W.: *Wachstum und Reifung in Hdbuch der Erbbiol. des Menschen*. vol. II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cronică

Etnopolitică. Demografie Antropologie. Eugenie. Sănătate Publică.

La recensământul populației în Reichul german (mijlocul anului 1939) au fost numărați 38761645 bărbați și 40613636 femei. Este deci un excedent de 1851991 femei. La 1000 bărbați, sunt 1048 femei. (*Klin. Wschr.* 20 p. 88, 1941.).

Franța pierde — după aprecieri oficiale — 400.000—600.000 copii prin avorturi. De aceea s'au hotărât severe măsuri legale, care permit pedepsirea medicilor, moașelor, și farmaciștilor. (*Schweiz. Med. Wschr.* 73. p. 256, 1943.).

Krug J.: *Din politica germană demografică și sanitară*. Lucrarea arată structura socială și economică a poporului german și dă cunoștințe valoroase referitoare la prezentul și viitorul biologic al poporului ca și asupra condițiilor stării sanitare. Ultimul capitol arată mișcările populației și tendințele ei de dezvoltare. (*Münch. Med. Wschr.* 1941. I. 651.).

Statul spaniol premiază în fiecare an familiile cu mulți copii. Cele 2 premii naționale de câte 5000 pesetas, au fost atribuite unei familii din insulele Canare. Cele mai multe nașteri erau într'o familie în care s'au născut 24 copii din care mai trăesc 10. Cel mai mare număr de copii în viață — 15 — erau într'o familie de pescari; tatăl câștigă zilnic 5

pesetas. Mai sunt multe familii cu mare număr de copii. 50 familii care au obținut premii provinciale au avut împreună 596 copii în viață. Orașele mari care au fost citate: Barcelona, 19 nașteri respectiv 16 în viață, Madrid 15 respectiv 13, Valencia 16 respectiv 12. (*Münch. Med. Wschr.* 89 p. 482, 1943).

Gammelgaard, Arne și Poul v. Marcussen: Grupul sanghin A4. Observațiuni la articolul docentului dr. Peter Dahr „Contribuția la grupul sanghin A3” în *Zschr. f. Immunitätsf.* Bd. 102 1942 S. 13 (Institut de seruri de stat, Kopenhaga).

Autorii rămân neclintiți în părerea lor — împotriva părerii lui Dahr după care împărțirea cazurilor slabe de grup A în A₃, A₄ și A₅ ar fi încă prematură — că cele două criterii, care sunt necesare pentru caracterizarea unui subgrup nou „A4” sunt împlinite: reacția tipică, aglutinarea și ereditatea. (*Z. Immunitätsforsch.* 102. 259—260, 1942).

Schaer, K.: Caracter, grup sanghin și constituție. Schița unei tipologii de grupuri pe bază psihologico-antropologică. Schaer atribuie grupurilor sanguine anumite tipuri constituționale și caracterologice și ajunge la câteva complectări fericite ale tipologiilor lui Kretschmer, Jung și Jaensch. Grupul sanguin A este ciclotym cu corp gracil sau picnic; grupul sanguin B este schizotym cu corp athletic sau leptosom. Grupurile A și O sunt tipuri mixte. Se stabilesc relațiuni cu privire la scris, aptitudine militară și înmulțirea nașterilor în anumite anotimpuri. (A = primăvara B = toamna O = vara și iarna.).

In Japonia, Ministerul sănătății a ordonat examinarea statistică și eredo-biologică a tuturor gemenilor și celorlalte nașteri de mai mulți copii.

Ministerul sănătății a fondat un Institut de Cercetări pentru igiena rasei. Acesta a pregătit o lege de sterilizare, care prevede sterilizarea obligatorie la bolile grave, ereditare, sterilizarea benevolă la bolile ușoare, sub controlul autorităților competente. Este prevăzut și înființarea de oficii de sfaturi în vederea căsătoriilor.

*La universitatea Cluj au fost întemeiate noi catedre și institute; d. e.: o catedră și un institut de antropologie (director prof. dr. M. Malan până acum docent la Universitatea din Budapesta), și o catedră și institut pentru biologie rasială și ereditate (director prof. dr. L. Czik, până acum conducător de secție la Institutul de cercetări biologice în Tihany). (*Zbl. für Rasenkunde* 12 p. 136, 1941.).*

A murit la New-York celebrul antropolog profesorul Franz Boas, în vârstă de 84 ani, fost profesor la Universitatea Columbia.

W. Steil: Accelerarea dezvoltării tineretului de azi este determinată de influența orașului mare? Pe baza examinării a circa 3500 băieți și fete în vârstă de 10—16 ani, se neagă întrebarea cuprinsă în titlu. Tineretul dela fară prezintă aceeași, ba câteodată o și mai pronunțată accelerare a dezvoltării. (*Arch. Kinderheilk.* v. 100—104, 1940.).

Conrad E.: Tipul constituțional ca problemă genetică. Incercarea unei doctrine genetice a constituției. Conrad a împărțit diversele structuri constituționale în variante primare și secundare. Formele structurale primare sunt în cadrul normalului. La o extremitate se află pycnomorfii la cealaltă extremitate leptomorfii, iar între ei se află normomorfii, mai mult sau mai puțin caracteristici. Ei reprezintă rezultatele diferitelor tendințe de creștere. Cercetând mutările în proporțiile structurii fizice Conrad a găsit, că în toate proporțiile caracteristice pycnomorfii reprezintă scara timpurie (copilărească) și leptomorfii scara tardivă (pubertate) a mutării în proporții.

Conrad cercetează în ce măsură este valabil acest principiu în domeniul constituției fiziologice și psihologo-caracterologice. El găsește că cyclostimul reprezintă structura conservativă (timpurie) și schyzotymul structura propulsivă (tardivă). Fiecare mai ocupă cu un plus sau minus în tendința lui de creștere în lungime și lărgime un loc corespunzător între poli- pycnomorf-leptomorf. (*Berlin, Springer, 1941*).

Hanhart E.: Idiosincrasie alimentară în lumina constituției. În America (U. S. A.) ar fi deja $\frac{1}{3}$ a populației cuprinsă de idiosincrasii alimentare. Aceeași proporție ar fi și în Europa mijlocie și de vest. Ereditatea dominantă și concordanța complectă la gemenii uniovulari relativ la predispoziția alergică au fost dovedite. Predispoziția poate să fie dovedită și la copii. La gemenii biovulari se poate să existe o discordanță, întrucât forma specială de alergii poate să fie diferită. Simpatico-tonicii sunt predispuși pentru migrenă, vagotonicii mai mult pentru astmul fânului, astmă, neurodermită, turburări gastrice nervoase spasm piloric, constipație spastică. Fiecare aliment poate să aibă un efect alergic, după experiențele autorului în primul rând lapte, ouă, apoi grâu (după experiențe în America) pe când carnea, cartofii, și orezul nu joacă nici un rol.

Russo, Giuseppe: Considerațiuni asupra avorturilor înregistrate oficial. Numărul avorturilor în Italia în anul 1939 era 91987 față de anul 1935 în care au fost înregistrate oficial 73754 avorturi. Numărul avorturilor cu indicație medicală în anul 1939 era numai 0,9%. Relativ la etiologia avorturilor, traumatismele fizice joacă rolul cel mai mare. Între cauzele generale ale avorturilor sunt menționate boli constituționale (5394 cazuri în 1939) sifilis (3844), boli acute (3761 cazuri), boli cronice (2199 cazuri). Se pare că turburările endocrine nu cauzează avorturi decât în cazuri foarte rare (0,2%). Lucrarea pune accentul pe considerente sociale medicale. (*Clin. Ostetr. 44. 356—365. 1942.*)

Giudici Emilio: Despre activitatea și rostul centrelor pentru diagnoza și tratamentul sterilității. Autorul propune o examinare a centrelor deja înființate pentru diagnoza și tratamentul sterilității. Este necesară o colaborare mai strânsă între centre, pentru ca să fie posibilă compararea rezultatelor lor și pentru ca să fie posibilă cunoașterea noilor metode de examinare și de tratament. În afară de aceasta trebuie să se ocupe cu profilaxia sterilității. Societatea italiană de obstetrică și ginecologie este organizația potrivită pentru acest scop. (*Clin. ostetr. 44. (263—266) 1942.*)

Rolf Griesbach: Lupta contra tuberculozei. Citind această carte aflăm lucruri interesante în domeniul luptei contra tuberculozei. Totul se bazează pe diferitele faze de dezvoltare a luptei contra tuberculozei, ținând întotdeauna seama de toate schimbările în privința felului de a înțelege aspectele tuberculozei. Cu toate tabelele și formulele necesare, citești cartea cu multă încordare și-ți dai mereu seama că ea a fost scrisă de un om cu, într'adevăr, multă practică.

Autorul dă o clară dare de seamă asupra luptei folositoare contra tuberculozei și această dare de seamă se șaează pe organizația model în districtul Svabiei. Mai vorbește foarte insistent despre obligațiile medicilor în asistența socială. Autorul pune accentul în deosebi pe munca în comun. Intrunirile, formularele ne arată că această muncă a ajuns la un grad îmbucurător de înaintat. G. se ocupă în această care de toate problemele de organizație pentru combaterea tuberculozei.

Ne indică orașele în care au fost amenajate sanatoriile speciale pentru bolnavii de tuberculoză, ne descrie mobilierul, activitatea, tratamentul și rezultatele statistice. Pe lângă capitolul despre „profilaxie și terapie” G. ne vorbește mult despre convalescență.

Reeducarea tuberculoșilor pentru muncă, colonizarea și internarea sunt foarte pe larg explicate. Tot în legătură cu aceasta se pune și problema unui sanatoriu pentru tuberculoși. Autorul își dă osteneala să dea explicația amănunțită a unui asemenea sanatoriu.

* * *

† *PROFESORUL RADU OLINESCU*, titularul Catedrei de Igienă dela Facultatea de Medicină din Iași a murit în ajunul prezentării la noul post. Profesorul Olinescu și-a făcut pregătirea la Institutul de Igienă din Iași și din București, fiind apoi bursier al Fundației Rockefeller la „School of Hygiene” din Baltimore.

În afară de preocupările de bacteriologie și de studiile de laborator, activitatea profesorului Olinescu s'a îndreptat și spre probleme clinice, fiind și medic primar de tuberculoză. Una din preocupările lui constante a fost problema tuberculozei în mediul industrial și școlar.

Ca profesor la Academia Națională de Educație Fizică și-a publicat o sinteză a cursurilor sub forma unui volum intitulat: „Igienă Sporturilor” și a manifestat preocupări din domeniul ortogenezei, al biotipologiei și al eugeniei.

Prin dispariția sa, Igiena românească pierde una din forțele ei prețioase.

* * *

NOTĂ REDACȚIONALĂ:

Buletinul nostru, în dorința de a prezenta cititorilor săi mai multe puncte de vedere asupra problemelor care îi formează preocupările, a dat loc și articolului D-lui Dr. I. Făcăoaru, din acest număr, cu toate că nu este de acord cu concluziile D-sale relativ la „ierarhizarea etniilor”.

Pentru colaboratori

Spre a evita corespondența zadarnică, rugăm pe colaboratorii noștri să noteze pe manuscris:

1. Numărul extraselor ce doresc.
2. Calitatea hârtiei.
3. Cu sau fără copertă și calitatea acesteia.

Autorii achită costul extraselor direct tipografiei, care livrează extrasele în decurs de o săptămână dela apariția „Buletinului”.

Pentru cititori

1. „BULETINUL EUGENIC ȘI BIOPOLITIC” apare obișnuit ca nr. dublu, odată la două luni.

Costul abonamentului pe un an e 700 Lei.

Costul unui număr e 120 Lei.

Administrația se află la Institutul de Igienă și Biopolitică, Sibiu, strada Bârseanu 3.

Articolele se vor trimite d-lui profesor Dr. I. Moldovan, Sibiu, Piața Regele Ferdinand 19.

„BULETINUL” nostru se menține în cea mai mare parte din abonamente. În străduința noastră de a asigura apariția „BULETINULUI”, facem apel către cititorii noștri să ne sprijine prin:

**a contribui să lărgescă cercul abonaților noștri;
a ne achita regulat abonamentul.**

2. Revista noastră e destinată tuturor categoriilor de intelectuali. Persoanele, sau Instituțiile, cari au primit un număr de probă, dar cari nu se pot abona, sunt insistent rugate de a ne restitui numărul, urmând a-i da altă destinație.

3. D-nii abonați cari își schimbă adresa, sunt rugați a ne anunța la timp.

PREȚUL 120 Lei